

V I E N Y B Ė

1886 • 97TH ANNIVERSARY YEAR • 1983

97 M. 18 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1983 M. LAPKRIČIO [NOVEMBER] 30 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTŲ

VLIKO SEIMAS DETROITE

Lapkričio 12-13 d. VLIKO Seimo posėdžiuose Detroit — Southfield, Mich. Dievo Apvaizdos Parapijos Kultūros Centre dalyvavo 38 atstovai ir eilė svečių, kurių tarpe ALTO pirmininkas dr. K. Šidlauskas ir JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkas dr. A. Butkus.

Seimą raštu sveikino senatoriai Charles H. Percy ir Robert Dole, Kongreso atstovai William S. Broomfield ir Dante B. Fascell, Lietuvos Diplomatinės tarnybos Šefas Stasys Lozoraitis, Lietuvos Atstovas Washington, dr. Stasys Bačkis, Lietuvos atstovas D. Britanijoje, V. Balickas ir Lietuvių generaliniai konsulai, Lietuvos vyskupai, Vincentas Brizgys ir Antanas Deksnys, o taip pat eilė organizacijų ir pavienių asmenų iš JAV, Australijos, Lotynų Amerikos, Kanados ir Europos.

Seimas nutarė pasveikinti prezidentą Reagan, pareikšti padėką už jo nuolatinę paramą Lietuvos laisvės bylai.

Seimo darbotvarkėje, be kasmetinių VLIKO ir Tautos Fondo Tarybų ir Valdybų pirmininkų ir valdybos narių pranešimų, plačiau apžvelgta tarptautinė padėtis ir Lietuvos laisvinimo problema.

Apie Vakarų Europos tarptautinę politiką Sovietų Sąjungos atžvilgiu kalbėjo Lietuvos atstovas prie Vatikano Stasys Lozoraitis, Jr., apie Lietuvos laisvinimo problemą simpoziumo dalyviai — inž. L. Grinius, dr. K. Karvelis, A. J. Kasulaitis ir dr. D. Krivickas.

Kalbas gražiai papildė vienas VLIKO steigėjų ir pirmosios valdybos vicepirmininkas agr. B. Gaidžiūnas, pranešdamas kaip VLIKas kūrėsi.



Dalis svečių Ilinois universiteto kanclerio svetainėje, įteikus pirmąjį 200,000 dol. įnašą Lituanistikos Katedrai įkurti. Kairėje — Stanley Balzekas, Jr., viduryje — gen. konsulė Juzė Daužvardienė, universiteto planavimo direktorius prof. N. Moravcevič ir dr. Antanas Razma. Iškilmės įvyko lapkričio 4 d. Jono Tamulaičio nuotr.

Išklauses pranešimus seimas visais balsais nutarė paskelbti 1983-1984 metus VLIKO sukaktuvinais metais, kviesdamas visus lietuvius šią sukaktį ir jos reikšmę plačiau paminėti ir nušviesti.

Seimas taip pat priėmė VLIKO pareiškimą, kuriame apžvelgta VLIKO susikūrimo ir jo darbų vykdymo eiga, Lietuvos laisvės bylos dabartinė būklė, atžymėti naujos krypties ženklai, rodantys didesnę, ypač Vakarų Europos domėjimąsi Lietuvoj, Latvijoje ir Estijoje esančia padėtimi.

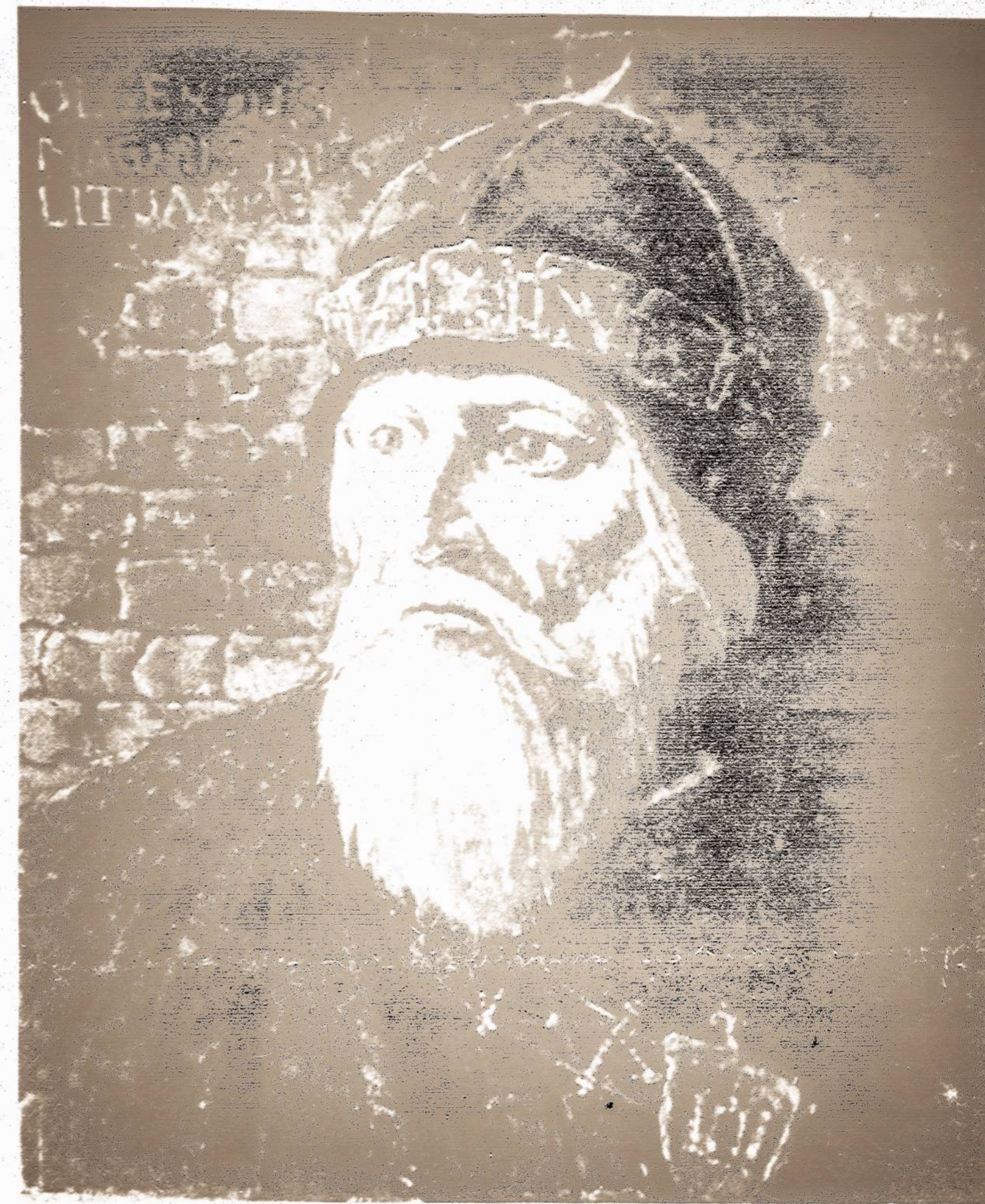
Seimas praėjo darnioje nuotaikoje.

Lietuviai gavo ordinus

Dr. Vytautas Dambava, Venezuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, ir gydytoja Babianskaitė-Šeputienė, apdovanoti ordinais, kuriuos spalio 12 d., Kolumbo dienos iškilmių metu, įteikė pats Venezuelos prezidentas Luis Herrera Campins.

Ordinų įteikimo iškilmės vyko prie Kolumbo paminklo Caracas miesto aikštėje, dalyvaujant vyriausybės nariams, sostinės burmistrui.

Kraštui nusipelnusių asmenų tarpe tie du lietuviai tapo pagerbti už savo nuopelnus. Dr. Dambava gavo Caracas miesto įkūrėjo Diego de Losada ordiną už jo veiklą tuo metu, kai jis buvo JAV ambasados kultūrinių reikalų attache ir prisidėjo prie Venezuelos universiteto įkūrimo. Gydytoja Babianskaitė-Šeputienė gavo ordiną Merito al Trabajo už jos veiklą medicinos praktikoje.



Niekas nežino, kaip tikrovėje atrodė Didysis Lietuvos kunigaikštis Algirdas. Nemažai dailininkų bandė jį atkurti. Šitaip Algirdą išvaizduoja Vilniuje gyvenantis dailininkas Jonas Mackonis. Tą paveikslą jį sukūrė kompozitoriaus Vytauto Klovos žmonai Jūratei, kuri jį atsiuntė savo broliui Algirdui, gyvenančiam Amerikoje. Naujausios rašytinės medžiagos apie DLK Algirdą pateikė dr. Algirdas Budreckis neseniai New Yorko saulų išleistoje knygoje.

Spektaklis apie lietuvius kalinius

Guodžio 4 d. New Yorke veikianti Westchesterio apylinkės Tarptautinės Amnestijos grupė ruošia vaidinimą apie lietuvius sąžinės kalinius Gintautą Iešmantą, Povilą Pečeliūną ir Vytautą Skuodį.

Tarptautinės Amnestijos organizacija siekia išlaisvinimo visų sąžinės kalinių, kalinamų už įsitikinimus. Vietinės grupės "išūnija" suimtuosius ir rūpinasi jų reikalais.

Vaidinimas "Mintys parašėse — sovietų disidentizmo balsai: Trijų disidentų teismas" yra pritaikytas scenai iš pagrindinio leidinio *Perspektyvos Nr. 22*, kurį į anglų kalbą išvertė Vita Matusaitienė iš New Jersey. Šis numeris perduoda ištisą Skuodžio, Pečeliūno ir Iešmanto teismo eigą.

Lietuvių Informacijos Centras prisidėjo prie šio projekto savo informacijomis ir patarimais. Centro rūpesčiu lietuviškos muzikos konsultantu buvo pakviestas muz. Viktoras Ralys, Apreiškimo parapi-

jos ir Perkūno chorų bei Harmonijos kvarteto vadovas.

Teatrinį vieneta sudaro State University of New York studentai, vadovaujant dėstytojai Kay Capo. Vienetui prašant, Lietuvių Informacijos Centras pateikė informaciją apie Lietuvą.

Gintė Damušytė, palaikanti nuolatinis ryšius su Tarptautinės Amnestijos organizacija, arčiau supažindino aktorius su sovietų teismine procedūra bei su jų atliekamų rolių asmenybėmis.

Vaidinimas įvyks sekmadienį, guodžio 4 d., 10:30 val. ryto Community Unitarian Church, 468 Rosedale Ave., White Plains mieste. New Yorko ir apylinkės lietuviai yra raginami į šį renginį nuvykti. Nurodymus kaip nuvykti į vaidinimą galima gauti iš Lietuvių Informacijos Centro arba tiesiog iš bažnyčios būstinės skambinant (914) 946-1660.

Vienybe is published twice a month by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybe, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Edmund Vaičiulis; Composition: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Dr. Algirdas Budreckis, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Jonas Kiznis, Juozas Kreivėnas, Salomėja Narkėliūnaitė, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

Lituanistikos katedrą pasitinkant

Idealistai lietuviai visuomenės veikėjai kultūrininkai, aukojantys savo darbą ir pinigą lietuvių išlaikyti Amerikoje ir kituose kraštuose, o taip pat ir pačioje Lietuvoje, nuo seno siejosi, kaip padėti išauklėti mūsų jaunimą lietuvių dvasioje. Jie lygiai vienodai rūpinasi ir tuo, kaip už Lietuvos ribų ir pačioje Lietuvoje išlaikyti gyvą mums taip brangią lietuvių kalbą, kurią net pasaulinio masto kalbininkai studijuoja.

Vienybė, ypač jos redakcinės kolegijos narys senjoras redaktorius Vytautas Širvydas, kol buvo gyvas, kone kiekvienoje Vienybės laidoje vis skaitytojams primindavo, kad pasistengtume Vienybę išlaikyti bent, kol ji sulauks 100 metų. Jis vis ragino, kad jaunimui mokytis prie kurio nors universiteto laisvajame krašte įsteigtume Lituanistikos katedrą.

☆ ☆ ☆

Kultūrininkams nušvito akys, kai patyrėm, kad pagaliau tuo reikalu susirūpino ir Lietuvių Bendruomenė, kuri savo įstatuose yra užsibrėžusi pirmoje eilėje pasišventusiai dirbti lietuvių išlaikyti.

1982-ųjų metų birželio 5-oji diena ilgai liks mums atmintina. Tą dieną, ištyrę galimybes ir sąlygas įvairiuose universitetuose Lituanistikos katedrai steigti bendruomenė priėjo išvados, kad Katedrą steigti patogiausia Chicagoje, kur gyvena didžiausias lietuvių telkinys, ir kad Illinois universitete daugiausia studijavo ir tebestudijuoja lietuvių. Pasirodo, kad 1982-aisiais metais tame universitete studijavo net 226 lietuviai.

☆ ☆ ☆

Su universiteto vadovybe sutarta, kad The Endowed Chair of Lithuanian Studies University of Illinois paskirs \$150,000, kai bus kreiptasi į viso pasaulio lietuvius, prašant piniginių paramos, kurios reikia net \$600,000. Trečdalis turės būti įmokėtas iki 1983-ųjų metų rugšėjo 15-osios dienos.

Priartėjo ir mokėjimo laikas, o lietuviškųjų aukų tesuplaukė tik... \$78,500... Kas daryt? Lėšoms telkti komiteto pirmininkas J. Kavaliūnas ir reikalų vedėja L. Balzarienė, pasitarę su eile kitų, išsiuntinėjo graudžius laiškus, kuriuos perskaičius, kai kuriems pradėjo net ašaros riedėti... Bet be ašarų ar su ašaromis — pradėjo plaukti aukos ir jau ne vien doleriais, bet ir šimtinėmis. Gauta net tūkstantinių. Iš Lietuvių Fondo atplaukė \$50,000.

☆ ☆ ☆

Universiteto vadovybė ir Lėšomis Telkti Komitetas susitarė įmokėjimų palaukti bent iki rudens. Terminu paskirta lapkričio 1-oji. Stipresniems atsišaukimams plačiau pasklidus, aukos plaukė didesnėmis sumomis. Pirmasis \$200,000 įmokėjimas padarytas net su kaupu! Na, ir lapkričio 5 d. tose pačiose Universiteto patalpose pradinė suma iškilmingai įteikiama Universiteto vadovybei.

Iškilmėse garbės prezidiumą sudarė: universiteto kancleris dr. D. Langenberg, dr. N. Moravchevich, dr. B. Cljvich-Simšič, Lietuvos Generalinė Konsulė Juzė Daužvardienė-Rauktytė, PLB pirmininkas Vytautas Kamantas, JAV LB pirmininkas dr. A. Butkus, dr. prof. M. Stankus-Saulaitė, V. Naudžius ir J. Kavaliūnas.

Kalbėjusieji pabrėžė lituanistinių studijų svarbą ir Lituanistinės katedros reikšmę lietuvių mokslininkams — ateities lietuvių išlaikytajams. Vėliau dar privačiai papanuota Lituanistikos katedros veikla, ir kaip gauti likusius \$400,000...

☆ ☆ ☆

Chicago universitete anksčiau buvo dėstoma 16 lituanistinių dalykų: trys pradiniai lietuvių kalbos, 3 aukštesnieji, lietuvių proza, poezija, drama, lietuvių literatūra, lietuvių tautos kultūra, lietuvių kalbos istorija, kalbos sudėtis, iš lietuvių į anglų kalbą vertimai ir du kursai savarankiško darbo, vadinamo independent study.

1979 m. vasarą, kai sumažėjo ne tik studentų skaičius, bet ir lėšos, universiteto vadovybė lituanistinius kursus buvo uždariusi. Dabar lietuviams stambesniu įnašu Lituanistinę katedrą parėmus, ankstesnė programa bus atnaujinta ir bus pridedami aukštesniojo lygio lituanistiniai dalykai.

☆ ☆ ☆

1981-aisiais metais Lituanistikos Institutas savo devyniuose skyriuose dėstė: bibliografiją, filosofiją, istoriją, literatūrą, menotyrą, psichologiją, tautotyrą ir kraštotyra, teisę ir sociologiją. Dabar iš 120 buvusių studentų didžioji dalis jau dėsto savo specialybes ne tik Jungtinių Valstijų, bet ir

DĖL LITUANISTIKOS KATEDROS

Pagal sutartį jau čia pat laikas įmokėti pirmuosius \$200,000 Chicago universitetui į lituanistikos katedros sąskaitą. Šiam reikalui lietuvių aukos plaukia šykštokai, bet ne beviltiškai. Matyti daugelio žmonių geros valios ir aukojimosi. Būtų didelis laimėjimas, jei lituanistikos katedra būtų įsteigta ir gyvuotų. Tik būtų mažas džiaugsmas, jei ta katedra būtų prasta ir nepateisintų lituanistiškų lūkesčių.

Piniginis katedros lietuviškas pagrindas — \$600,000. Bet tai yra tik pradžia. Tokį pagrindą (ir dar atitinkamas sutartis) turint, norėtusi šį tą konkretesnio sužinoti ir apie pačios katedros planus. Paskelbus konkretų planą, sumažėtų ir šiuo bizniu abejojančių skaičius.

Lituanistika reiškia platų institutą, gal net ištiesą universiteto fakultetą: kalbos, literatūros ir jos istorijos, istorijos, geografijos, kultūros istorijos kursai, muzika, menas, architektūra ir t. t. Aišku, nors ir lietuviams labai draugiškose sąlygose Lituanistikos katedra turės stipriai apsiriboti. Tad kol kas apriboti nenumatoma.

Nėra juokų katedros personalo atžvilgiu. Yra pavojaus, kad gali neveikti universitetinio lygio katedra, o tik stipresnė ar silpnesnė gimnazija. Gimnazijos turės paruošti šiai katedrai studentus. O

kur išėivijoje tos gimnazijos? Neturint šio pagrindo, nėra pagrindo laukti stebuklų. Šiuo metu kur tik universitetuose kam nors pavyksta išspausti lietuviški kursai, tai vis tebuvo tik lietuvių kalbos dėstymas net iš pradinių gramatikų. Norint pasiekti šio to geresnio, nepakanka entuziazmo, reikia labai kietų darbų.

Lituanistikos katedros reikalą temdo ir tai, kad organizatoriai kol kas nieko nekalba apie šiam reikalui lituanistikos biblioteką. Nuvažiavus į Vilnių reikia bent turistiškai pavaikšėti apie Vilniaus universiteto lituanistikos turtus. Lengvapėdiška išėivijoje svajoti apie lituanistiką ir net neužsiminti apie planus sudaryti stiprią biblioteką. Visuomenės suaukota literatūra per menkas pagrindas.

Yra pagrindo spėti, kad lituanistikos katedra studentų turės. Čia nulems stipendijos, kurių, reikia manyti, griebsis organizacijos ir pavieniai asmenys.

Daug sudėtingesnis klausimas, ką veiks čia mokslus baigę lituanistai. Pragyvenimo reikalai juos nustumis į ten, kur uždirbami doleriai. Lituanistika net ir specialistui grešia palikti mėgėjišku hobby.

Siuo metu daug kam dar nepopuliariu kalbėti apie lituanistikos studentų siuntimą studijuoti į Vilniaus universitetą. Klausimas: ar nevertėtų nuo tėvynės atsiribojimo liga gydytis kiek sparčiau?

LIETUVOS REIKALAS TARPTAUTINĖJ PLOTMEJ

Senatoriai Robert Dole (rep., KA) ir Patrick Leahy (dem., VT) drauge su 17 kitų senatorių pasiūlė rezoliuciją (Senate Concurrent Resolution 80), atitinkančią Atstovų Rūmuose pasiūlytai rezoliucijai 192, kuria reikalaujama, kad prezidentas Reagan pavestų Amerikos delegacijai Jungtinėse Tautose, iškelti Žmogaus teisių komisijos sesijoje Genevoje, įvyksiančioje 1984 m. vasario mėnesį, reikalą, kad Lietuvai, Latvijai ir Estijai būtų leista naudotis laisvo apsiprendimo teise. Šią rezoliuciją remia senatoriai: W. Armstrong, L. Bentsen, D. Bumpers, A. D'Amato, D. Durenberger, J. Exon, J. Glenn, S. Gorton, G. Hart, M. Hatfield, J.

Heinz, M. Mattingly, D. Moynihan, Ch. Percy, L. Pressler, W. Proxmire, D. Riegle.

Įvairių valstijų lietuviai gerai padarytų savo senatorius paskatindami šią rezoliuciją paremti. Tokie paskatinimai turi prasmės. Pvz. Lake apskr. Lietuvių Tarybos pirm. A. Vinickui paskatinus, kongresmenė K. Hall pranešė, kad ji jau įsijungė į Ad Hoc komitetą, ginantį pabaltiečių teises.

Antanas Liūdžius lapkričio 15 d. mirė Kanadoje. Buvo teisininkas, advokatas, sportininkas. 1943 m. buvo nacių suimtas, laikytas Stuthofo koncentracijos stovykloje kaip politinis kalnys ir Lietuvos iškaitas.

Kanados universitetuose bei kolegijose. Taigi, lietuviai už Lietuvos ribų jau turi ir kvalifikuotų kandidatų Lituanistikos katedroje profesoriauti.

Nuo dabar universitetui per metus reikės surinkti po \$100,000. Lietuviams suaukojus \$200,000 ir Universitetui pridėjus \$150,000, Lituanistikos katedros sąskaitoje dabar yra \$350,000. Iš jų palūkanų numatoma išlaikyti profesūra, raštinės personalas ir Katedros leidiniai.

Dabar jau ieškoma profesoriaus 1984-ųjų mokslo metų rudenii, o kai po metų bus įneštas kitas \$100,000, Lituanistikos katedra pradės veikt. Taip bent numatyta sutarty.

☆ ☆ ☆

Vilniaus universiteto 400 m. sukaktį 1979 m. iškilmingai paminėjo visa Lietuva. Ją paminėjo ir daug kitų tautų universitetų, taip pat ir kultūringieji Amerikos, Kanados, Australijos ir kitų kraštų lietuviai, gi Aušros sukaktuviniai metais padedami pagrindai aukštojo mokslo įstaigai pačioje Amerikoje. Vienybės 100-osios sukakties 1986-aisiais metais Lituanistinė katedra Chicago universitete, tikimės, jau pilnai klestės. Dabar laukiama studentų! O tai pareis nuo tėvų ir paties jaunimo.

JONAS VALAITIS

Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.

LIETUVOS PARTIZANAI

[MŪSŲ BENDRADARBIS
V. VOKIETIJOJE]

Apie Lietuvos partizanus yra sukurta daug dainų, iš parašytos lietuvių tarpe populiarios knygos, geriausių Lietuvos režisierių pastatyto filmo. Lietuvos partizano sąvoka yra aktuali lietuvių tarpe. Aišku ir šiandien daug kas norėtų Lietuvoje ir čia išeivijoje su ginklu rankose kovoti už Lietuvos laisvę, lietuvių idealus. Tačiau, kaip ir tada, taip ir dabar tokiai kovai nėra realaus pagrindo.

Bet buvo istorijoje toks laikotarpis, kad lietuviai dalyvavo šioje beviltiškoje kovoje, kuri buvo, kaip dabar matome širdies, o ne proto reikalas. Su Lietuvos partizanis buvo žiauriai susidorota. Vyresnio amžiaus žmonėms yra dar likęs akys vaizdas, kaip strībų nužudyti ir išniekinti partizanai buvo rodomi miestelių turgavietėse.

Aišku, čia ir kiti vaizdai nepalaužė lietuvių idealo kovoti už Lietuvos laisvę. Reikalui esant, atsirastų vėl lietuvių, kurie pasektų Lietuvos partizanų pėdsakais.

Kaip pasirodo kai kurie Lietuvos partizanai persilaužė per visas sienas ir atvyko į Vakarus, atsiveždami savo veiklos dokumentų — foto nuotraukų. Dvidešimt aštuonias tokias fotografijas teko netyčia dabar užtikti. Jose vaizduojamas Lietuvos miškuose partizanų kasdieninis gyvenimas 1945-1947 metais.

Šios fotografijos buvo pasiūstos vienam aukštam Lietuvos karininkui, gyvenusiam Vokietijoje. Jis 1947 m. mirė, o fotografijas paliko žmonai, kuri šiais metais taip pat mirė. Jos duktė, tvarkydama palikimą, šias istorines fotografijas atrado ir pageidautų, kad jos būtų kur nors lietuvių panaudotos. Fotografijas nenorėtų dykai perleisti, nes jos finansinis stovis dėl užsitęsio nedarbo yra blogas.

TURISTAI Į LIETUVĄ

Penkių dienų kelionių sezonas į Lietuvą jau eina į galą. Žmonės į Vilnių tikrai nenorom važiuoja, bet pareiga giminėms juos ten veda. Daug kas norėtų savo gimtines pamatyti, savo vaikams jas parodyti, bet valdžia ir turintiems sovietinį pasą neleidžia.

Šiais metais pasieniečiai ir Vilniaus Inturisto tarnautojai pasirodė baisiai įžūlus. O reikalai su viešbu-

čiais tai jau tikra katastrofa. Metų pradžioje grupės buvo siunčiamos į Gintaro viešbutį. Kurie tame viešbutyje buvo, tai žino, kaip šis viešbutis yra nudėvėtas. Džiaukis, jeigu kur nors atsisėdus, tau spyruoklė iš kedės į užpakalį neilgis. Kainos pernakvojimui tame viešbutyje, tačiau, labai aukštos. Pas mus toks nudėvėtas viešbutis reikalaujamas tokias aukštas kainas jau seniai būtų subankrutavęs.

Bet užsienio lietuviui kito pasirinkimo nėra, jeigu nori su giminėms susitikti. Tai jie žino ir išnaudoja žmones. Tačiau šiais metais dar baisiau buvo. Šilto vandens nebuvo, valgyklos nebuvo! Taigi žmonės, kurie turėjo iš anksto susimokėti pilną pragyvenimą, buvo priversti ieškoti pusryčių stoties bufete, o pietums ir vakarienei juos vežiodavo po miesto restoranus, sugaidindami daug laiko. Toms apmokėtoms paslaugoms daug kas nepasinaudodavo dėl laiko trūkumo, taip ir Inturisto bei restorano tarnautojų kišenėse atsirasdavo papildomos pajamos už antrą kartą parduotą maistą...

Jau nuo šių metų vidurio Inturistas skirsto žmones į Vilniaus "Lietuvos" viešbutį. Aišku, viešbutis dar ir po 20 metų statybos galutinai nebaigtas. Taigi, turistai tame viešbutyje susiduria su tokiais "patogumais": šilto vandens kranuose nėra, kaip ir "Gintare", nors vis aiškina, kad bus rytoj. Ir taip praeina tos penkios dienos.

Yra du barai. Bent gera, kad gali iš viso to malonumo nusigerti... Tik už šitą patarnavimą reikia mokėti aukštas kainas.

Pasieniečiai, ypač Gardine, irgi savo taktiką pakeitė. Labai lėtai kontroliuoja. Viską išverčia. Moterys muitininkės kiekvieną daiktą paėmusios prideda savo komentarų, ai ir t.t.". Be to, jie išigijo naują techniką: fotografuoja lagaminų turinį.

Romas Šileris

Kauno paveikslų galerijoje paroda "Devynioliktojo ir dvidešimtojo amžių audiniai ir drabužiai" rodoma 200 tautinių drabužių, staltiesių, lovatiesių, rankšluosčių, siuvinėtų gūnių, susietų su visomis etnografinėmis Lietuvos sritimis kaimo audėjų ir mezgėjų rankdarbiai iš M. K. Čiurlionio dailės muziejaus fondų.



Lietuvos partizanų mokomosios kuopos išleistuvių dalyvių dalis 1947-aisiais metais.

Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.

NORIME AR NENORIME— LIŪDNOS SENATVĖS DIENOS . . .

ADV. CHARLES P. KAL

Galime drąsiai sakyti, kad mes nebuvome pasiruošę arba nemokėjome sutikti artėjančios senatvės liūdniausių dienų. Būdami jauni, energingi, daug savo jėgų panaudojome ir, atvirai kalbant, net nepagalvojome, kadangi mes nebuvome tam laikui tinkamai liūdniausiom senatvės dienoms pasiruošę. Mūsų tėvai nežinojo ar nemokėjo mus įtikinti, o gal mes patys dėl to buvome kalti, kad senatvės dienoms nepasiruošėme. Kai buvome jauni, gražūs, žvalūs gal ir mes nepaklausėme savo tėvų pamokymų, kad reikia pasirūpinti ir kada nors artėjančioms senatvės dienoms . . .

Bet priartėjo laikas kad jau sulaukėme ir anūku! Dabar į mūsų senatvės toptelėjo galvoje mintis kaip plaukai pražilo, veidai sudžiūvo, pradėjo trupėti dantys . . . Būdami tėvais, mes išmokslinome vaikus, bet jie senus tėvus palieka, nes jau sukūrė šeimas ir savo vaikus veda tuo pačiu keliu, kaip mes anksčiau elgėmės.

Pavyzdžiui, Juozas ir Juozienė susilaukė keturių vaikų; pradžioje jiedu didžiavosi ir džiaugėsi, sakydami, kad kai jie išaugs, mes pasensime — jie senatvėje mus karšins — globos. Tačiau tikrovėje viskas pasikeitė . . . Juozienės vaikai, kaip ir suaugę paukščiai, rudenį išskrido į įvairius kraštus, palikdami savo senus suvargusius tėvus, kurie beliko senatvėje rūpintis savo likimu patiems . . .

• • •

Paveldėtojai SSRS negauna palikimų iš JAV

Vis daugiau amerikiečių abejoja, ar palikimai iš JAV-ių pasiekia gimines Sovietų Sąjungoje. Rugsėjo 25 d. *The New York Times* išspausdino straipsnį šia tema ("Doubt Voiced on Bequest to Heirs in Moscow"), kuriame rašoma apie sausio 6 d. Miami mieste mirusį Raymondą Goldiną, kuris paliko daugiau kaip \$100,000 savo Maskvoje gyvenantiems sūnėnui ir dukterėčiai. Savo testamente jis pareiškė, kad jeigu iškiltų abejonių, ar jo palikimas pasieks paveldėtojus, pinigai turi būti paaukoti Izraelio labdarai.

Miami advokatas Melvin J. Richard, kuriam pavestas testamentą vykdyti, mėgino sužinoti, kas atsitinka su palikimais, kurių paveldėtojai gyvena Sovietų Sąjungoje. Jis apklausinėjo advokatus, emigrantus iš Sovietų Sąjungos, JAV-ių Valstybės Departamento pareigūnus, senatorius ir kongresmanus. Dauguma jų pareiškė, jog labai mažai žinoma, kas atsitinka su paveldėjimo pinigais, kai jie pasiekia Sovietų Sąjungą. Nors sovietinė Injurkolegija ir su ja bendradarbiaujantys amerikiečių advokatai tvirtina, kad paveldėtojai viską gauna, jie atsisako suteikti informacijos apie specifinius atvejus. Anot *The New York Times*, advokatas Richard abejoja, ar Goldino palikimas pasieks jo gimines Maskvoje. Jis jau patyrė, kad trys paveldėtojai Sovietų Sąjungoje dar

Vienas prancūzų mokslininkas pasakė: "Iškilo didelė audra, sudrebėjo žemė, žlugo pasaulio gyvybės". Rašytojas teigė, esą "paukštė turėjusi tris vaikučius, kuriuos turėjo pernešti per upę. Nešdama pirmąjį vaikelį, paklausė: "Kai tu užaugsi, o aš pasensiu, ar tu audrai ištikus mane neši?" — Paukštė atsakė, kad — "nešiu". Paukštė išskėtė savo kojas ir paukštuka paleido upėn.

Paukštė grįžo į lizdą paimti kitą paukštelį. Ir taip pat to paties paklausė. Ir paukštė buvo priversta ir antrą paukštelį nuleist upen.

Paukštė grįžo paimti paskutinį, trečiąjį paukštelį, kurį vėl paklausė: "Kai tu užaugsi, o aš pasensiu, ar tu mane neši?" Trečiasis paukštėlis atsakė: "Ne, nenešiu". Paukštė paklausė: "Kodėl? Paukštėlis atsakė: "Kai aš užaugsiu, o tu pasensi, aš jau savo vaikus nešiu" . . .

Ši pavyzdži, meš, seniai, galime pritaikyti savo gyvenimui senatvėje. Mes, išauginome ir išmokslinome savo vaikus, tikėdamiesi, kad mes linksmai, ramiai užbaigsime žemiškąją savo kelionę. Tačiau realiam šiu dienų gyvenime — to nėra. Tenka pripažinti, kad mūsų vaikai vienas Lietuvoje, kitas Vakarų Vokietijoje, trečias Anglijoje, Kanadoje, ar dar kitur, nors ir pačioje Amerikoje, apsigyvena kuo toliausiai nuo tėvų, o mes vis laisvojoje Amerikoje, liūdėdami laukiame savo augintų vaikų bei anūku savo gyvenimo saulėleidyme . . .

negavo \$10,000 palikimo, kuris buvo jau daugiau kaip prieš metus pasiūstas jų vardu iš Miami Beach. Šie pavyzdžiai yra naujas išėjimas lietuviams, kurie ruošiasi sudaryti testamentus. (ELTA)

1983 METŲ GRUODIS —SPAUDOS MĖNUO

Jį įprasminant, skatiname atsiminti, kad be savosios spaudos nebus nei gyvo lietuvių, nei laisvos Lietuvos. Kasmet blogėjančios spaudos sąlygos ieško paramos mūsų dosnyme, išmintyje, patriotizme.

Esame kviečiami atsiliiepti:

1. Išlaikykime, ką turime. Neatsisakykime nei laikraščių, nei žurnalų, kuriuos prenumeruojame.
2. Švenčių dovanoms sau, šeimos nariams, bičiuliams teikime spaudos prenumeratas bei knygas.
3. Lietuviškosios radijo programos — reikšmingos gyvojo žodžio žinių ir tautinės dvasios šaltinis. Jas remkim gausiau.

Visų pastangomis ir aukomis lietuvių išeivijos dar daug kartų gali išlikti tautiškai gyvos dvasia, kalba ir papročiais. Sava spauda, knyga, radijas — būtiniausi vadovai į savąjį rytą.

JAV LB Kultūros Taryba ir
Kanados LB Kultūros Komisija

Lietuvos Pasiuntinybės žinios

Lapkričio 18 d. Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtone įvyko Lietuvos Diplomatinių Tarnybos narių pasitarimas, kuriame dalyvavo Lietuvos atstovas S. A. Bačkis, Lietuvos atstovas prie šv. Sosto S. Lozoraitis, Jr. ir Lietuvos Generalinis konsulas New Yorke A. Simutis. Pasikeista informacijomis ir nuomonėmis apie tarptautinę padėtį ir kai kuriuos svarbesnius klausimus, tiesioginiai liečiančius jų veiklą Lietuvos nepriklausomybės bylos labui.

Svarstant rūpimus Lietuvos bylai klausimus, buvo pažymėta, kad pagal Lietuvos Diplomatijos Šefo raštą yra išspręstas reikalas padidinti Lietuvos Pasiuntinybės Washingtono personalą ir tuo klausimu yra padaryti žygiai. Apie tolimesnę to reikalo eigą visuomenė bus painformuota, kai visi formalumai bus atlikti.

Pasitarime diskutuoti ir Vakarų Europoje dar esančių archyvų liki-

mo klausimai ir numatyti žygiai tai vertingai medžiagai išlaikyti ateityje.

S. Lozoraitis, Jr. painformavo apie šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties, minėjimo Romoje projektus ir apie kai kurias kitas specifines Europos politines problemas.

Pasitarimo metu Pasiuntinybėn netikėtai atvyko JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas J. Urbonas ir vicepirmininkė Aušra Zerr. Jie painformavo apie jų pašikalbėjimus Baltuose rūmuose ir Valstybės departamente.

Tos pačios dienos vakare O. ir S. Bačkiai kartu su S. Lozoraičiu, Jr. ir A. Simučiu dalyvavo Latvijos atstovo Dinbergs priėmimo Latvijos nepriklausomybės šventės proga.

S. Lozoraitis, Jr. lapkričio 19 d. išvyko į Čičagą, pabuves Pasiuntinybėje nuo lapkričio 13 d. Jis dar grįš į Washingtoną lapkričio pabaigoje.

A. Avižienis — vicekonsulas Bahamų salose

Algis Avižienis jau metai laiko dirba JAV vicekonsulu Bahamų salose. Jis yra baigęs Čičagos universitete (University of Chicago) politinius mokslus, o vėliau lankė specialius kursus diplomatomams. Šis yra pirmasis jo diplomatinis paskyrimas, o atlikus Bahamų salose dviejų metų numatytą tarnybą jis norėtų gauti postą JAV konsulate Tarybų Sąjungoje ar kurioje kitoje Rytų Europos valstybėje.

Avižienis yra gimęs Sibire, kur jo tėvai buvo po karo išvežti, 1953 metais. 1960 metais jis su tėvais atvyko į Čičagą ir čia praleido daugiausia laiko. Po to kurį laiką gyveno Washingtone.

Lapkričio 5 dieną jis yra pasiryžęs žengti vieną svarbesnių gyvenimo žingsnių — sukurti šeimą su čičagiete Rasa Kaminskaitė, kuri Illinois universitete baigė susisiekimo-komunikacijos studijas.

Rasa yra veikli lietuvaitė, priklauso akademikams skautams, vaidino Čičagos Lietuvių Jaunimo teatre. Jūdvių vestuvės įvyks

Čičagoje, kur gyvena abiejų jaunųjų tėvai.

Beje, Algio sesutė Audra yra pasižymėjusi modeliotoja, šiuo metu dirbanti Paryžiuje. Šį pavasarį ji baigė gimnaziją ir prieš studijuoti universitetą ji metus laiko yra numačiusi aktyviau padirbėti modeliavimo srityje. Audra, nežiūrind savo jauno amžiaus, jau yra laikoma viena labiau pagarsėjusių modeliotojų Amerikoje ir vis yra kviečiama į kitas valstybes.

Audra turi dar ir vyresnę sesutę Jūrą, kuri yra labiau atsidėjusi mokslui ir studijuoja Čičagos universitete, ruošdamasi būti anglų kalbos specialiste.

Leono Venckaus laišką išspausdino **Holland Sentinel**, ryšium su vyskupų laiškų pasisakantį apie religinę ir pilietinę priespaudą komunistų kontroliuojamame krašte. Į šį laišką L. Venckus susilaukė prielankaus atsiliepimo iš laisvosios Lenkijos vyriausybės užsienyje nario W. Bakierowski.



Pavergtųjų tautų atstovų grupės Piketavo Amerikos komunistų partijos suvažiavimą Clevelande.

V. Bacevičiaus nuotr.



Clevelando "Grandinėlės" šokėjos šoka Amerikos Katalikų Komunikacijos suvažiavimo dalyviams.



Aktoriai po Algio Rukiemo 3 v. politinės satyros "Posėdis pragare" premjeros. Veikalą suvaidino "Vaidilos" teatro grupė. V. Bacevičiaus nuotr.

CLEVELAND, OHIO



Clevelando miesto mēras George Voinovich, įteikia miesto raktą Juozui Stempužiui už jo nepaustomą darbą visuomeniniam veikime.

V. Bacevičiaus nuotr.

Tėvynės Garsų radijas gruodžio mėn. 4 d. transliuos specialią programą 1863 metų lietuvių laisvės sukilimo 120 metų sukakčiai prisiminti. Gruodžio 18 dienos programoje skelbs kalėdinius sveikinius, o Kalėdų dieną, gruodžio 25 kalbės kun. G. Kijauskas, S. J. ir giedamos kalėdinės giesmės. Tėvynės Garsai girdimi sekmadienį vakarais nuo 7 val. vak. per WJW stotį AM banga 850.

Religinės minties radijo programa "Gyvenimo Varpai" perdavinėjama kas antrą sekmadienį 6 val. 30 min. ryto per WZZP stotį FM banga.

Gyvenimo Varpų laidos bus, gruodžio 11 ir Kalėdų dieną, gruodžio 25.

Abi programas redaguoja Juozas Stempužis.

Alfonsas Burneika mirė spalio 11 d., širdies smūgio ištiktas sulaukęs 78 m. amžiaus. Buvo gimęs Ilgų kaime, Merkinės valsčiuje. Liko liūdinti žmoną Vincenta Hartford, Conn., — Lietuvoje: brolis ir dvi seserys.

• • •

JAV LB TARYBOS SESIJA

Cleveland, Ohio spalio 22-23 dienomis vyko JAV LB 10-osios Tarybos sesija. Michigan LB apygardos atstovai: dalyvavo Vytautas Kutkus, Algis Rugienius ir Jonas Urbonas. Svečių teisėmis dalyvavo Liuda Rugienienė ir buvę detroitiečiai — Ona ir Petras Griškėliai, dabar gyveną Floridoje.

Jonas Urbonas patvirtintas JAV LB Visuomeniniams reikalams tarybos pirmininku. Jis sudaręs ir naująją Visuomeniniams reikalams tarybą, kurią patvirtino LB Krašto valdyba, būtent: Jonas Urbonas — pirm., Aušra Zerr ir dr. Viktoras Stankus vicepirmininkai, koordinatoriai: kun. Kazimieras Pugevičius, Eduardas Meilus, Teresė Gaidelytė-Meiluvienė, dr. Ramūnas Kondrotas, Virginija Gureckienė, Daila Kezienė, Juozas Kojelis, Dalia Orentaitė ir Antanas Janušis — išdininkas ir reikalų vedėjas.

Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.

1983 METŲ RENGINIAI:

Literatūros vakaras su rašytoju A. Kairiu įvyksta gruodžio 3 d. 7:30 val. vak. viršutinėje parapijos salėje. Visi kviečiami dalyvauti ir kultūringai praleisti Advento vakarą. Rengia Fronto bičiuliai.

Skautų ir Skaučių metinė šventė bus gruodžio 4 d., sekmadienį, šia tvarka: 10:30 val. ryto, šv. Kazimiero šventovėje mišios ir po to viršutinėje salėje iškilminga sueiga. Skautų tėvai, rėmėjai ir svečiai kviečiami dalyvauti.

Pritaikomojo meno paroda rengiama vyresniųjų skaučių, įvyksta gruodžio 10 ir 11 d. d. viršutinėje parapijos salėje.

Parodos atidarymas bus šeštadienį, 7 val. vakaro. Sekmadienį paroda atidara nuo 12 iki 4 val. p. p. Parodoje dalyvauja šios dailininkės: Aldona Bartytė, Ramutė Cėsnavičienė, Milda Kvederienė ir Gilanda Matoniene.

Parodoje matysite išdeginto meno dirbinių, keramikos ir įvairių audinių: juostų, kaklaraiščių, lietuviškų lėlių, stulų ir tautinių rūbų. Kiekvienas aplankęs parodą, dalyvaus loterijoje. Bus galima laimėti keturis paveikslus.

Kūčios rengiamos šaulių bus gruodžio 18 dieną, sekmadienį, tuoj po pamaldų apatinėje parapijos salėje.

•••

Kun. Stasys Kulbis, S. J., dirbęs pastoracijos darbu Aušros Vartų parapijoje, Montreal, Kanadoje, yra atvykęs į Los Angeles kelių savaitių poilsui ir yra sustojęs šv. Kazimiero parapijos klebonijoje. Tolimasis svečias čia turi daug pažįstamų, savo buvusių parapijiečių, montreališkų.

Jonas Rimša su žmona iš Brazilijos yra atvykę į Los Angeles pasigydimui reikalais ir yra sustoję Santa Monikoje. Svečius globoja Vladas Simoliūnas, senas Rimšų pažįstamas. Jo lydimi tolimieji svečiai aplankė ir šv. Kazimiero šventovę, dalyvavo pamaldose ir parapijos paramai paliko auką.

Sofija Stanulienė iki šiol gyvenusi Santa Barbara, Cal. persikėlė nuolat gyventi į Los Angeles, arčiau lietuvių bažnyčios ir įsikūrė savo senų pažįstamų Antano ir Anelės Vosylių kaiminystėje.

Lietuvių Dramos Sambūris Los Angeles, Cal. dirbdamas su nauja rež. Danute Barauskaite-Mažeikiene, suruošė Dalilos Mackialienės trijų veiksmų dramą "Nepripažintas tėvas" premjerą, lapkričio 19 d. šeštadienį, 7 v. v., Starr King Junior High School auditorijoje, 4021 Fountain Ave. Sambūris yra premijavęs šią dramą savo konkurse. Laureate tapo jo ilgametė vadovė rež. D. Mackialienė, dabar gyvenanti Floridoje, kur ji yra įsteigusi kitą vaidintojų grupę.

Premjerinio spektaklio ruošoje rež. D. Barauskaitei-Mažeikienei talkino G. Raibienė, scenovaizdžius kūrė A. Žaliūnas, vaidmenis, atliko aktoriai — V. Dovydaitis, V. Jatulienė, S. Matas, A. Kiškis, A. Dovydaitienė, R. Matienė, S. Mikutaitytė ir kt.



Kun. Kanauninkas Alfonsas Jurkevičius su Wroclavo, Lenkijoje [buv. Breslavo] lietuviais.

KUNIGAS ST. MATUTIS — ŽYMUS ASMUO KOLUMBIJOJ

Kolumbijos televizijos pirmadieniais rodomoj pusvalandžio programoj "Žmoniškos Vertybės" pakviečiami žymiausi Kolumbijos žmonės: rašytojai, artistai, politikai, menininkai ir kiti neeiliniai asmenys.

Rugpjūčio 8 d. žymus žurnalistas J. M. Valencia pasikvietė pasikalbėti Kolumbijoj žinomą lietuvių kunigą salezietį Stanley Matutį.

Būdamas jaunas St. Matutis 1930 m. išvyko iš Lietuvos studijoms į saleziečių mokyklą Italijoje. Ten išventintas ir į kunigus. Paveldėjęs Don Bosco idėjas ir pasišventimą jis buvo pasiūstas į Pietų Ameriką misijonieriauti — mokyti džiunglėse gyvenantį jaunimą. 1947 metais paskirtas į Kolumbijos pajūrio miestą Barranquilla, San Roque parapijoje. Ši parapija buvo viena iš blogiausių Barranquillos priemiesty pavadinam "Juodąja zona". Naktimis ten niekas nedrįso išeiti į gatves, nes tai buvo vagių, žudikų ir prostitučių rajonas. Gatvės buvo negrįstos, tikras šiukšlynas, nebuvo nei kanalizacijos nei vandentiekio. Šį didelį uosto priemiestį buvo apėmęs skurdas ir vargas.

Nuo pat pirmos atvykimo dienos kun. Matutis pasirijo beviltiškam likimui paliktą miesto dalį patvarkyti. Vietiniai gyventojai pasakoja, kaip kun. Matutis pats šlavė ir valė gatves, nes niekas tuo nesirūpino. Švietimą pradėjo keturių skyrių mokyklą. Mokslas buvo nemokamas. Vėliau įsteigė ir vakarinę mokyklą, į kurią buvo priimami batų valytojai, laikraščių išnešiotojai ir kitokie beturčiai. Šiandien San Roque parapijos mokykla nuskurdusį priemiestį padarė baltu miestu! Tas aiškiai įrodo, kad visos žmogaus svajonės gali būti įvykdytos. Šiuo metu tose mokyklose mokosi 1,700 jaunimo. Jau veikia ir gimnazija, vakarinės mokyklos ir amatų mokykla, kurioje mokoma amatų ir bendro išsilavinimo. Tai neturtingų žmonių universitetas.

Į mokyklas priimamas tik betur-



Kunigas St. Matutis

čių jaunimas. Baigęs jas jaunimas eina dirbti išmokto amato.

Barranquilla mieste nusikaltimų skaičius pradėjo mažėti. Miesto turtingesnių žmonių, valdžios įstai-

"Pabaltijo tragedija" video kasetėse

IHF (International Historic Films) bendrovė savo 1983 m. kataloge pristato 15-os dalių dokumentinį filmą dviejose video kasetėse, pavadintą **The Baltic Tragedy** (Pabaltijo Tragedija). Filmą sudarytas iš 1939-1940 metų vokiečių, sovietų, latvių, anglų ir amerikiečių dokumentinių kadru negatyvų, ligiška išrikiuoti, ir papildyti trumpais pavadinimais. Pirmoji dalis, "Mano Latvija", vaizduoja palaispni Pabaltijo valstybių užėmimą 1939-1940 metų bėgyje. Ištraukos iš vokiečių karo metų dokumentinių filmų rodo kovas prie Lietuvos sienos, Kauno užėmimą, besitraukiančios sovietų armijos nukankintus ir nužudytus pabaltiečius, Kauno evakuacija, kovas Latvijoje ir Estijoje. 1944 m. liepos mėnesio sovietinė filmo kronika rodo raudonarmiečius, atakuojančius Vilnių. 1949 m. pagamintas amerikie-

čių ir kai kurių organizacijų padedamas, lietuvis kunigas ir toliau tęsia savo sunkų darbą. Pagrindinis įplaukų šaltinis yra jo paties pradėta loterija. Loterija turi gražią istoriją, sunkumais prasilaužiusi, turi ir jumorą: pačioj pirmoj loterijoje neturėta nieko geresnio kaip laimėti višta. Teko ją paleisti...

Už visus kun. Matučio nuopelnus Kolumbijos vyriausybė 1971 m. jam įteikė ordeną Cruz de Boyaca. 1977 m. jam buvo suteiktas Honoris Causa.

Kun. Matutį lankė ir tebelanko valstybės prezidentai, ministrai ir žymūs Vatikano ir krašto dvasiškiai. Kun. St. Matutį galėtumėm prilyginti prie Albert Schweitzer. Skirtumas tarp abiejų tik toks, kad vienas dirbo sveikatos srityje, Afrikoj, antras auklėjimo ir švietimo — Pietų Amerikoje. Apie pirmą rašė visa pasaulio spauda, o apie antrąjį mažai iš viso kas bežino. V. S.

čių filmas apžvelgia pabaltiečius DP stovykloje, Vakarų Vokietijoje.

Sio filmo aprašymas IHF kataloge pasižymi savo tikslumu ir palankumu pabaltiečiams. Rašoma, kad "nepaisant karo metais JAV-ių ir Anglijos padarytų pažadų, Pabaltijo valstybės buvo prievarta paverstos sovietinėmis respublikomis, ir tebėra sovietų okupuotos... Pavergtų Pabaltijo tautų... tragedija yra dramatiškas pavyzdys, kaip kenčia mažos tautos, kurių suverenumas šiandien neapramatomame ir nuolatos besikeičiančiame pasaulyje tapo nurašytos į nuostolius". Taip pat paminima, kad daugelis filme rodomų benamių pabaltiečių "eventualiai atrado naujus namus JAV-ėse".

Garsinis dviejų kasetių ir 148 minučių ilgumo filmas kainuoja \$129.00. Adresas: P. O. Box 29035, Chicago, Illinois 60629. [ELTA]

LIETUVIAI CHICAGOJE

Kun. dr. Jurgis Šarauskas, buvęs prez. Carter tautybių skyriaus vedėju, vėliau dirbęs Chicagos arkivyskupijos kurijoje ir amerikiečių parapijose, paskirtas lietuvių Šv. Antano parapijos administratoriumi Cicero, Ill. Jis pakeičia dėl amžiaus ir sveikatos į pensiją išeinantį kleboną kun. Joną Stankevičių.

Muzikas Faustas Strolia buvo plačiai atžymėtas Chicago Sun-Times dienraštyje lapkričio 14 d. laidoje. Straipsnyje, kuris pavadintas "Teaching kids is music to Lithuanian's ears", yra išsamiai aprašyta Stroliaus muzikinė veikla, ypatingai iškeliant jo darbą su jaunimu. Rašinio viduryje į rėmelius yra įdėta tokia Fausto Stroliaus citata: "There are so many beautiful possibilities (in the country) to dream and to actually achieve."

Sol. Algį Grigą Chicagoje aplankė Sockholmo, Švedijos, filharmonijos direktorius Peter Gejler su palydovais ir jį kartu su sol. Marily Niska pakvietė ateinančiais metais koncertuoti Švedijoje.

A. Grigas jau yra pažadėjęs 1984 m. birželio mėnesį koncertuoti su sol. M. Niska Miunsteryje, Vak. Vokietijoje ir kituose miestuose.

Kan. Jonas Borevičius po Pasaulio lietuvių dienų Chicagoje išvyko poilsio į Jupiter, Fla. Chicagoj būdamas pergyveno širdies priepuolį. Išbuvo mėnesį ligoninėje, kitą mėnesį — pusbrolio adv. Stasio Balčiūno globoje. Lietuvos dukrų Juno Beach skyriaus dietiniai maitinimai sustiprino, ir, Aniceto Tamošaičio lydimas, galėjo grįžti Chicagon. Jis kardiologo Dr. Rimgaudo Nemicko globoje sveiksta ir tikisi greit grįžti prie savo pastoracinių bei visuomeninių įsipareigojimų.

Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas, spalio 22 d. Chicagoje, visais balsais priėmė rezoliuciją, kuria pritariama VLIKo, ALTo ir JAV LB sutarimui, įsteigiant LIETUVIŲ TEISEMS GINTI komitetą. Kviečia visą Amerikos lietuvių visuomenę paremti to komiteto įkurto Fondo vąjį lėšoms telkti.

Nupirko dailininko Petravičiaus kūrinius

Midwest Museum of American Art Elkhart, Ind. mieste nupirko 36 dailininko Viktoro Petravičiaus dailės kūrinius. Jų tarpe buvo ankstesnių grafikos darbų ir naujų, atliktų mišria technika.

Iš šių kurinių vėliau bus sudaryta kilnojamoji paroda, kurią numatyta parodyti įvairiuose Amerikos miestuose.

Pats dailininkas Petravičius, anksčiau gyvenęs Chicagoje, dabar yra įsikūręs Union Pier, Mich. kurortiniame miestelyje, kur nuosavybes yra įsigiję nemaža Chicago lietuvių.

Dr. Stasys Goštautas yra American Literary Translators Association (ALT) egzekutyvinis direktorius ir jos leidžiamo žurnalo "Translation Review" produkcijos redaktorius. Tryliktame šio žurnalo numeryje paminėta ir A. Skrupskelienės redaguota antologija "Lithuanian Writers in the West". Prof. Goštautas prieš kurį laiką grįžo iš PLB valdybos finansuotos kelionės į Venezuelą. Ten jį ir T. Venclovą priėmė tos šalies prezidentas.

Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje turi suaugusiems kursus. Šį semestrą inž. R. Žemaitaitis skaitys paskaitą apie istorinę geografiją, kun. J. Vaišnys, SJ — apie kalbos kultūrą, prof. K. Eringis — apie ekosocialinę Lietuvos raidą 20-ojo amžiaus tėkmėje.

Broniaus Jonušo vardo šiemetinės stipendijos po \$1000 paskirtos Danutėi Račiūnaitei iš Chicagos ir Omaha, Nebr. užaugusiai Juditai Praitytei. Stipendijas lituanistikai studijuoti yra įsteigusi Omahoje gyvenanti Emilija Jonušienė, pagerbdama savo mirusio vyro kompoz. B. Jonušo atminimą.

Chicagoje lapkričio 18 d. nuo 9 iki 12 val. ryto Kluczynski rūmuose, 230 South Dearborn, įvyko apklausinėjimas apie Sovietų Sąjungos daromas kliūtis persiųsti laiškus ir siuntinius įvairiems Maskvos kontroliuojamuose kraštuose gyvenantiems asmenims. Kas turi duomenų, prašomi pranešti Amerikos Lietuvių Tarybai, 2606 West 63rd Street, Chicago, IL 60629, Tel. (312) 778-6900.

Chicagoje paminėjo Vilniaus dieną

Vilniaus krašto lietuvių sąjunga, kaip ir kiekvienais metais taip ir šiemet, Chicagoje paminėjo Vilniaus dieną, skirtą Vilniaus užgrobimo prisiminimui.

Minėjimas buvo pradėtas spalio 9 d. ryte jėzuitų koplyčioje pamaldomis. Po to buvo susirinkta prie netoliese esančio žuvusiųs už lais-



Teodoras Blinstrubas, ALTo vicepirmininkas, kalba Vilniaus dienos minėjime Ed. Šulaičio nuotr.



Prof. Nicholas Moravcevič universiteto vardu dėkoja lietuviams, įteikusiems pirmąjį 200,000 dol. įnašą Lituanistikos Katedrai Illinois universitete Chicagoje. Kairėje — LF valdybos pirm. Viktoras Naudžius, dešinėje lėšų telkimo komiteto pirm. J. Kavaliūnas ir gen. konsulė J. Daužvardienė.



Po įteikimo iškilnių Illinois universiteto kanclerio kabinete posėdžiauja adv. Saulius Kuprys, PLB Fundacijos teisinis patarėjas; PLB valdybos ir Fundacijos pirm. Vytautas Kamantas ir Jonas Kavaliūnas, lėšų telkimo komiteto pirmininkas. Jono Tamulaičio nuotr.

laisvinimo siekiantiems, padrašinimas dabartinius kovos ginklus naudojantiems, priesaika jauniems, kovon išeisiantiems!

Tautai laisvė nedovanojama, ar ji nenuperkama — laisvė išsikovoja. Per aukas ir pasišventimą lietuvis buvo laisvę laimėjęs. Tikėjimas tauta, kraujas ir gyvybės auka ją vėl iškovos. Tada ateis valanda — ir Gedimino pilies bokšte vėl iškils Vyčio vėliava, suskambės Laisvės varpas. Laisva bus protėvių žemė Lietuva!

Pabaigai visi minėjimo dalyviai bendrai sugiedojo Lietuvos Himną.



Julius Pakalka buvęs Vilniaus krašto lietuvių sąjungos veikėjas, uždega aukurą Vilniaus dienos proga.

Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.



Šiomet — "Aušros" metų Vėlinių išvakarėse. Vilniaus Rasų kapinėse prie "Aušros" ikūrėjo dr. Jono Basanavičiaus kapo ir paminklo.

V. Kapočiaus nuotr.

ŠALFASS Sąjungos suvažiavimas

Visuotinis Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos metinis suvažiavimas įvyks 1983 m. gruodžio 10 d., Lietuvių Namuose, 877 East 185th St., Cleveland, OH 44117. Telef. (216)—531-2131.

Suvažiavimo pradžia 11:00 val. ryto gruodžio 11 d. sekmadienį, suvažiavimas būtų tęsiamas tik tuo atveju, jei darbotvarkė liktų šeštadienį neišbaigta.

Pagal ŠALFASS-gos Statutą suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai ir rinktieji bei skirtieji ŠALFASS-gos pareigūnai. Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai,

lietuviškųjų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportiniu gyvenimu besidomį asmenys.

Smulkios informacijos ir suvažiavimo darbotvarkė išsiuntinėjama visiems sporto vienetams bei ŠALFASS-gos administraciniam pareigūnams. Organizacijos ar asmenys, norį gauti smulkių informacijų ar patiekti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos Centro Valdybos vykdančią vicepirmininką Rimantą Dirvonį, 8913 South Leavitt St., Chicago, IL 60620, telef. (312) — 239-2179, arba į gen. sekretorių Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 4417, tel. (216) 481-7161.

ŠALFASS-gos Centro Valdyba

LIETUVIŲ TEISĖMS GINTI KOMITETO POSĖDIS

Chicago, Ill. — Lietuvių Teisėms Ginti komiteto posėdyje lapkričio 5 d., Chicagoje dalyvavo atstovai ALTo — dr. V. Šimaitis ir G. J. Lazauskas, — JAV LB, dr. Viktoras Stankus (pirmininkas) ir Danguolė Valentinaitė, VLIKO atstovai Vyt. Jokūbaitis ir Algis Regis. Apžvelgti organizaciniai reikalai.

Tą pačią dieną įvyko ir Lietuvių Teisėms Ginti Fondo tarybos (direktorių) posėdis. Pasitraukus iš LTG Fondo valdybos prof. dr. Jonui Račkauskui, LTG Fondo Valdybos pirmininku išrinktas Algis Modestas, o valdybos nariu priim-

tas Modestas Jakaitis.

Prof. dr. J. Račkauskas ir toliau vadovauja svarbiam centralizuotam vienetui — tyrimų centrui, kur telkiama visa reikalinga informacija, dokumentinė, istorinė medžiaga ir kita. Į LTG komitetą bei į šį informacijai telkti centrą gali kiekvienas apkaltintas kreiptis pagalbos bei gauti reikalingų apgynimui žinių.

Vietoj siuntinėti pabrangstančius paštus sveikinimus, sveikinkite su Kalėdų ir Naujųjų metų šventėmis per Vienybę.

Trumpai iš visur

Lietuvių Tautodailės institutas Toronte iš Kanados federalinės valdžios gavo \$5,000 pašalpą ruošiamai dail. Antano Tamošaičio naujai knygai "Lietuvių tautinės juostos", išleidžiamai 1984-5 metais. Knyga bus panaši į anksčiau LT instituto išleistasias A. Tamošaičio knygas "Lithuanian National Costume" ir "Lithuanian Easter Eggs".

Prof. Algirdas-Julijonas Greimas, Prancūzijoje pagarsėjęs lingvistikos mokslininkas, išleisdino naują veikalą prancūzų kalba "Du sens II" (Apie prasmę). Tai straipsnių rinkinys, gvildenąs semiotikos problemas (semiotika — mokslas apie ženklus bei jų sistemas, taip pat — apie natūralias ir dirbtines kalbas kaip ženklų sistemas). Veikale išplečiama autoriaus teorija, pritaikydama ją tikėjimo ir žinojimo pasauliui prasme reikšme. Pirmoji šio veikalo dalis išleista 1970 m. tos pačios "Seuil" leidyklos.

Stasio Santvaro poezijos rinkinį "Buvimo pėdsakai" ruošiasi išleisti "Vilties" leidykla Cleveland, Ohio. Knyga 168 psl., būsianti įrišta į kietus viršelius su dail. V. K. Jonyno sukurti aplanku.

Kun. Algimantas Barckus, pasižymėjęs veikloje Pennsylvania valstijoje paskirtas Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos Romoje prorektoriumi.

Povilas Baltis, gyvenęs Havajuose, atostogavo Harbort, Australijoje. Ten aplankęs Tada Sūrį-Surkevičių — su šeima, kurią jam teko pirmą kartą susipažinti, kai jie lankėsi Havajuose. P. Baltis gyvenęs Chicagoje, buvo energingas visuomenininkas. Prieš 15 metų persikėlė gyventi į Havajus.

URBAITYTĖS PARODA KANADOJE



Kanados Lietuvių Katalikių Moterų D-jos Toronto Prisikėlimo parapijos skyrius spalio 1 ir 2 d. d. Parodų salėje surengė dail. Elenos Urbaitytės meno darbų (tapybos ir kolažo) parodą.

Urbaitytė, gimusi Kaune, pradėjo savo meno studijas Kauno meno mokykloje. Jas tęsė Muenchene ir Freiburge. Persikėlus į JAV, meno studijas tęsė Columbia universitete, kur 1960 m. gavo magistrės laipsnį.

Dailininkė yra brandi kūrėja, dalyvavusi visoje eilėje grupinių meno parodų bei suruošusi keletą individualių. Savo darbais ji yra susilaukusi dėmesio amerikiečių meno pasaulyje ir yra laimėjusi atžymėjimų.

Šalia tapybos, dailininkė reiškiasi kolažais bei yra susidomėjusi erdvinne skulptūra, kuri susideda iš aliuminio, neono ir fosforinių šviesų bei kolažo junginių.

Arūnas R. Kaminskas, baigęs muzikos mokslus bei dirigavimą Illinois ir Northwestern universitetuose, ten išsigijęs muzikos magistro laipsnį, pakviestas Illinois Simfoninio orkestro vadovybės būti to orkestro dirigentu — asistentu.

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **10%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

— KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL.

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

TSR SAJUNGOJE KARO PROPAGANDA DRAUDŽIAMA

TSRS Konstitucijos
23-tas straipsnis

Karo psichozė

Kas nežino, kad Rusija visuomet buvo ir tebėra garnizoninė valstybė. Tuo pasižymi ypač dabartinė. Tai valstybė, kur visas gyvenimas pajungtas kariniams reikalams: politinis, ekonominis, švietimo darbas ir t. t. Ten spauda mirgėte mirga praėjusių karų atsiminimais ir "piktų imperialistų" grėsinimais... surengti naują karą...

Grįžę iš Lietuvos pasakoja, kad ten karinė psichozė pasiekė naują pakopą. Įmonėse ir įstaigose rengiami mitingai "už taiką", kur visiems "imperialistams" siūloma duoti "tinkamą atkirtį". Vis dažniau naudojama terminologija, kuri jau per daug primena Staliną ir Hitlerį ir jų nelemtą suokalbį, kuris pasibaigė II Pasauliniu karu. Paeilui švenčiamos visų ginklų rūšių karinės dienos, masinėje spaudoje skelbiami naujokų komisijų pranešimai ir žinios, mokiniai mokyklose mokomi kaip naudoti ginklus, raginami dalyvauti masinės "Savonoriškos draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti" veikloje, rengiami visokie susitikimai su karo veteranais... ir taip dieną iš dienos...

Už tarptautinį įtempimą visa kaltė suverčiama "imperialistams", visų pirma Amerikai ir net asmeniškai jos prezidentui R. Reagan. Agitatoriai ir propagandistai nė žodžiu neužsimena, kad **dabartinė rusų politika yra Maskvos kuni-gaikščių prieš 700 metų pradėtos ekspansijos aiškus tęsinys ir taikai yra pagrindinė grėsmė.**

Nutyli faktus

Būdinga, kaip šie tikrieji pasaulio imperialistai Maskvoje vaizduoja patį vėliausią savo "žygdarbį" — Korėjos keleivinio lėktuvo numušimą. Lietuvos spauda apie tai rašė daug ir pikta, atspindėdama savo rusiškųjų ponų valią. Vienok niekur nė kartą nebuvo pažymėta, kad lėktuvu skrido 269 keleiviai, tarp jų daug moterų ir vaikų. Tai buvo tokia pat "karinė paslaptis", kaip caro laikais statytos geležinkelių stotys ir amerikiečių darbininkų atlyginimai.

Juk turbūt net ir naiviausias tarybinis pilietis imtų abejoti oficialia įvykio versija, būtent, kad lėktuvas skrido šnipinėti, kai sužinotų, jog jame buvo moterys ir vaikai. Šitas žuvusių keleivių skaičius nuslėpimas primena kitą aklą vietą Lietuvos spaudoje.

Ten labai mėgstama gardžiuotis bet kuria neigiamą statistika iš Amerikos ir savaip ją interpretuoti. Štai Maskvos klapčiukai išlieja upes rašalo besigailėdami tų 20 ar 25 milijonų Amerikos vargšų. Tik niekur, o niekur ten net iš tolo nepaaiškinama, kad "vargšais" Amerikoje laikomi tokie žmonės, kurių keturių asmenų šeima uždirba mažiau kaip 10 tūkstančių dolerių per metus. Jeigu pro kokio cenzoriaus budrų žvilgsnį tokia



Panevėžys yra tapęs moderniu Lietuvos miestu. Taip atrodė šio miesto dalis šių metų lapkričio mėnesį.

V. Kapočiaus nuotr.

"karinė paslaptis" praspruktų, tai paaiškėtų, kad pagal tokį apibrėžimą 95% Lietuvos gyventojų priklausytų tai vargšų kategorijai. O tada pasaka apie socializmo rojų ir rytojų sugriūtų kaip kortų namelis.

Pasaulio istorija, tačiau, moko, kad faktų ir tiesos visiems laikams nuo visų nuslėpti neįmanoma. Sužinos juos kada nors ir tarybiniai piliečiai. Vys jie tada savo apgavikus ir engėjus iš valdžios, tuo išgelbėdami ir save, ir pasaulį.

Kalbos dalykai

Kokia sunki bebūtų ruso letena Lietuvoje, lietuviai Lietuvoje vistiek juda kruta po ją, saugo, turtina lietuviybę. Čia ypač išskirtina saujelė kalbininkų, kurie ruošia lituanistikos veikalus, auklėja jaunąją kartą ir propaguoja kalbos kultūrą per spaudą. Jų darbai ypatingai aktualūs ir užsienio lietuviams, kurių kalba visai baigia nuskursti.

Šioje srityje dėmesio vertas A. Montvilienės rašinėlis "Kalbos kultūros" 42-ajame numeryje apie lietuviškus buitinių elektros prietaisų pavadinimus. Prietaisą duonai skrudinti ji siūlo vadinti **skrudintuvu**, įvairiems maistiniams skysčiams maišyti ir plakti mašinėlę — **maišytuvu**, indams plauti mašiną — **indaplove** ir šaldytuvus arba jų kameras, kur skysčiai pavirsta į ledą — **ledainėmis**.

Ką angilai vadina "grill", autorė lietuviams siūlo vadinti **keptuvu**. Tos "antenos", su kuriomis prastos moterys kartais rodosi gatvėje, vadinasi plaukų **suktukai**. Kiti prietaisai, naudojami namuose yra oro **drėkintuvai** ir **valytuvai**. Analogiškai būtų galima susidaryti ir oro **sausintuvus**. Vandeniui pašildyti naudojamas sulenkto vamzdelio pavidalo prietaisas yra **viriklis**, nesu maišyti su dujinėmis ar elektrinėmis **viryklėmis**, ant kurių šeiminingės gamina pietus. Tuo tarpu **virykla** yra patalpa, kurioje verdamas, lyg ir virtuvė be patogumų.

Kiti autoriai pristato **šratinuką**, kai plačiai visur pasklydusią rašyklę ir jos broliuką, plačiau rašantį, su minkštesne viršūne — **tušinuką**.

Kad ir išėivija ne visiškai nulis kalbos dalykuose rodo jos Lietuvai padovanotas žodis **skaidrė**, permatomas pozityvas paveikslams rodyti, kuris prieš tai vadintas diapozitivyvu.

Tik ar išėiviams, kurie jau be jokios gėdos naudoja angliškų ar kitokių žodžių savo lietuvių kalboje, nebelinksniuojama tikrinių vardų ir nebeskiria vyrų nuo moterų ir mergaičių pavardėse, be padės tie nauji žodžiai? Pesimistai sako, jog išėiviams niekas nebepadės. Bet Lietuvai — padės!

Komunistiniai prieštaravimai

Jau minėta tarybinė konstitucija turi visą eilę skambių pareiškimų, kurie gyvenime reiškia visai ką kitą. Štai kad ir teisė į darbą. Praktikoje ši "teisė" yra prievolė. Ten, jeigu nedirbsi, tai ne tik nevalgysi, bet dar ir sėdėsi, būtent kalėjime. Lietuvoje tokiose vietose neguli, kaip Amerikoje.

Spalio pabaigoje Vilniuje vyko Aukščiausiojo teismo plenumas, kuriame buvo svarstoma teisminė praktika nagrinėjant valkatavimą, elgėtavimą arba kitokio "parazitinio gyvenimo būdo" bylas. LTSR Baudžiamojo Kodekso 22-asis straipsnis numato, kad, jeigu pilnametis darbingas pilietis daugiau kaip keturis mėnesius gyvena ne iš darbo pajamų, tai jis gali būti išsiųstas į "auklėjimo-darbo profilaktoriumą". Nesunku įsivaizduoti, kas tai per įstaiga!

Rusai šią priemonę dažnai naudoja prieš savo disidentus. Pirma juos atleidžia iš darbo, kaip nepatikimus, neduoda kito darbo, ir pagaliau apkaltina "parazitiniu gyvenimo būdu", jei per tą laiką žmogus dar nenumirė badu.

Teismo plenumo darbe dalyvavo prokuroras Lietuvai A. Novikov.

— Atrodytų, kad veltėdžiavimo mūsų visuomenėje neturėtų būti, — kalbėjo plenumo Vilniaus Tarybų rajono liaudies teismo pirmininkas Jonas (Ivanas?) Ivanovskis. — Tačiau veltėdžių nemažėja.

Iš kitų pasisakymų aiškėjo, jog šiai netikėlių grupei priklauso visokie girtuokliai, spekuliantai, vengiantys dirbti alimentininkai, netu-

rį ką veikti jaunuoliai ir panašūs.

— Vidaus reikalų organai stiprins kovą su veltėdžiais, — pareiškė plenumo vidaus reikalų ministro pavaduotojas S. Lisauskas.

Vienas pavyzdys buvo plungietė J. Jacenko, kuri po išėjimo įsidarbino, bet darbe ištverė tik penkis dienas. Vėliau prieš ją buvo iškelta baudžiamoji byla, ir nereikia abejoti, kad ji jau "profilaktoriuje". Gražiai skamba!

Kartais net gali susigundyti pavydėti, kaip ten greitai ir švariai susitvarko su nusikaltėliais, kurie kitur pasaulyje terorizuoja ištisus miestus! Šiais metais, balandžio mėn. prie Mažeikių buvo nužudyta mažametė moksleivė D. Milvydaitė. Buvo išaiškinta, jog ši nusikaltimą padarė 59 m. amžiaus P. Stonkus, būdamas girtas. Teismas Stonkų nuteisė mirties bausme sušaudant. Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas Stonkaus malonės prašymą atmetė.

Darbo drausmė

Naujausias partijos propagandistų arklukas šiuo metu yra ar tai prarasta, ar tai atrasta "darbo drausmė". Visi apie ją kalba, tik turbūt niekas nieko nedarą po to, kai atėjęs į valdžią Andropovas, paskelbė, kad jis ją įgyvendins. Darbo drausmė, tai ne tik darbininkų simuliacija, girtuokliavimas, pravaikštos, kaip ten sako, bet taip pat ir lengvabūdiškas planų koregavimas, nesilaikymas tiekimo sutarčių, blogas gamybinių pajėgumų naudojimas ir pan. Valdžia nenori, kad būtų apsiribota tik administracine kontrole, tikrinant, ar visi yra laiku savo darbo vietose.

Su kokiomis problemomis susiduriama įvedant darbo drausmę gali pailiustruoti Radviliškio žemės ūkio mašinų gamykla, kuri priklauso "Neries" susivienijimui. Gamykloje dirba 928 žmonės, kurių vidutinis mėnesinis uždarbis 206 rubliai. Trečdalis gamyklos darbininkų yra veteranai, dirbę jau 10 ir daugiau metų ir trečdalis — naujokai, dirbę metus, kitus. Gamykla gamina didžiulius pašarams granuliuoti ir

Nukelta į 9 psl.

Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.

MONTREALIO "GINTARO" KONCERTAS NEW YORKE

Lapkričio 5 d. Kultūros židinyje Brooklyne įvyko "Laisvės žiburio" radijo rudens koncertas, kurio programą atliko "Gintaro" ansamblis iš Montrealio, Kanados.

Koncerto programa buvo skirta Aušros 100 metų sukakčiai paminėti. Pradžioje Ina Lukoševičiūtė paskaitė ištrauką iš dr. Jono Basanavičiaus išangos. Vėliau buvo paskaityta ir lietuvių poetų poezijos. Paskui, per abi dalis, ėjo tautiniai šokiai, muzika ir dainos. Visa taip sutvarkyta, kad atspindėjo pagrindinius žmogaus gyvenimo etapus: jaunystę, subrendimą ir senatvę.

Ansamblis turėjo ir orkestrą, kuris savo instrumentais yra unikalus visame laisvajame pasaulyje.

Koncerto programa publikos buvo karštai sutikta ir palydėta. Pabaigoje radijo programos vedėjas Romas Kezys padėkojo ansamblui ir publikai. Į sceną buvo iškviesta ansamblio vadovė Silvija Akstinaitė-Štaškevičienė, kuriai įteikta gėlių, o ji Keziui padovanojo ansamblio išleistą šokių plokštelę.

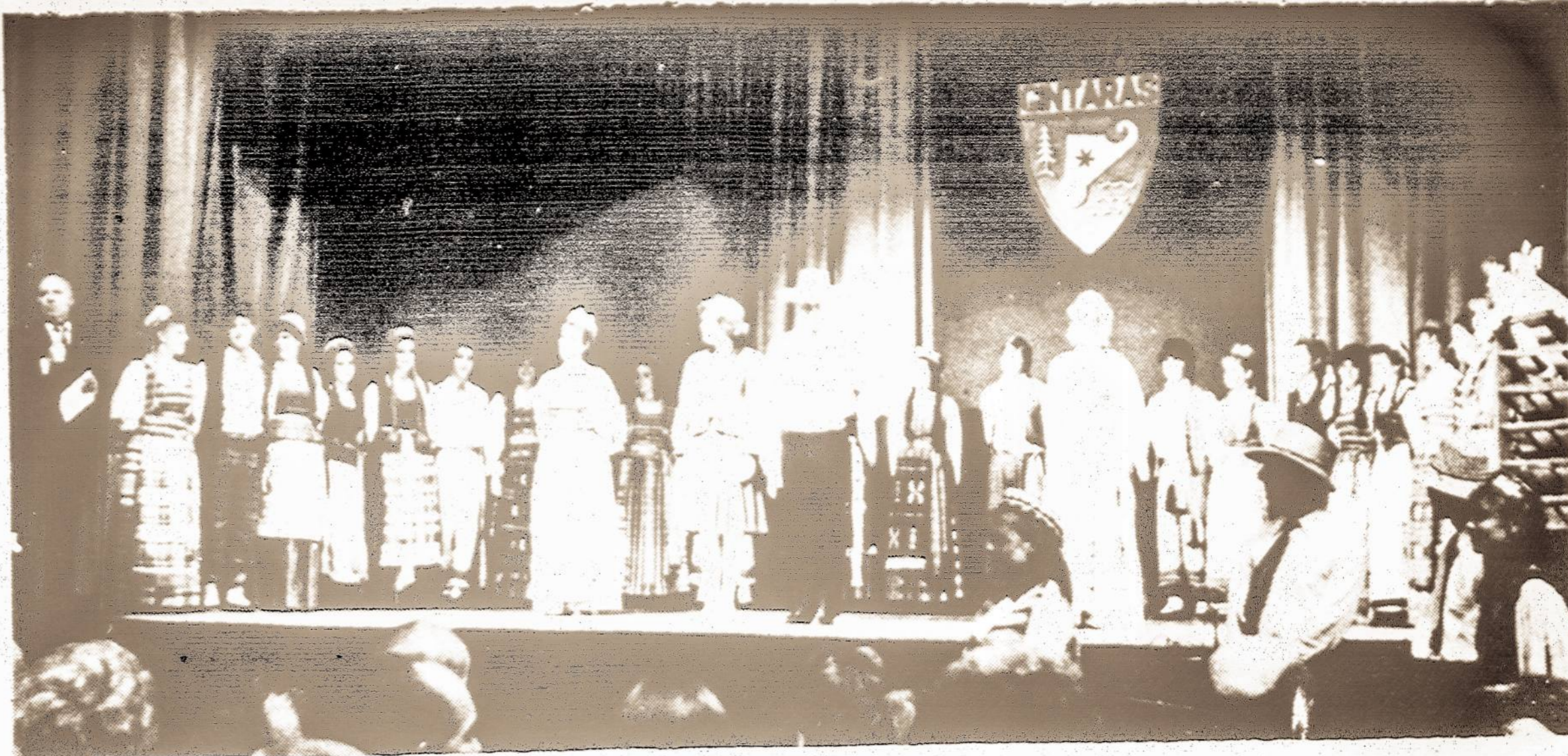
Po koncerto buvo šokiai ir vaišės. Šokiams grojo Joe Thomas orkestras, o kai tasai ilsėjosi, pasirodė broliai Keziai — Algis, Edvardas, Vytis ir Rimas. Jie sugrojo "rock" muzikos ir pakėlė jaunimą ant kojų.

Publikos buvo per 400. Žmonės gyrė "Laisvės žiburio" radijo vedėjo Romo Kezio gražią praktiką, kad jis kiekvieną kartą pakviečia vis gerus ir naujus menininkus.

Ansamblis turi apie 70 narių, kurių amžius įvairuoja nuo 9 iki 25 metų. Į New Yorką atvyko tik vyresnieji. Ansamblis veikia nuo 1969 m. Per jo eiles praėjo daug jaunimo. Pradžioje ansamblui vadovavo Zigmas Lapinas, o dabar vadovauja Silvija Akstinaitė-Štaškevičienė, orkestro vadovas — Rimas Piečaitis, dainos vadovė — Milda Bilevičiūtė-Ruffo, šokių vadovės — Ina Lukoševičiūtė ir Kristina Kličiūtė.



Detalė iš Montrealio "Gintaro" ansamblio koncerto Kultūros židinyje Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.



Kultūros židinio scenoje Montrealio ansamblis "Gintaras", atlikęs programą "Laisvės žiburio" radijo koncerte lapkričio 5 d. Kairėje radijo vedėjas Romas

Kezys dėkoja koncerto atlikėjams ir publikai. Viduryje ansamblio vadovė Silvija Akstinaitė-Štaškevičienė. S. Narkėliūnaitės nuotr.



Dainos ir Romo Kezio sūnūs Edvardas, Algis, Vytis ir Rimas groja "rock" muziką jaunimo šokiams "Laisvės žiburio" rudens koncerte.

Dailininko V. Petravičiaus grafika

Lietuvos meno rūmuose įvyko Chicagoje gyvenančio dailininko Viktoro Petravičiaus grafikos paroda. Lapkričio keturioliktają į šios

parodos atidarymą susirinko dailės mėgėjai, kultūros darbuotojai, dailininko jaunystės dienų draugai, pažįstami, viešėję pas jį Chicagoje, V. Petravičiaus sesuo A. Kuprevičienė.

Ši, antroji (pirmoji įvyko 1969 m. Parodų rūmuose), Vilniuje surengta dail. Petravičiaus paroda pristato keturiasdešimt išėivijos periodo dailininko kūrinių, nuosekliai pratęsiančių ankstesnius jo meninius ieškojimus.

Viktoras Petravičius gimė 1906 m. V. 12 d. Bedalių kaime, Šakių raj. 1926-1935 m. mokėsi Kauno meno mokykloje, 1935-1938 m. tęsė studijas Paryžiaus aukštosiose meno mokyklose. 1937 m. dailininkas apdovanotas Didžiuoju prizu pasaulinėje Paryžiaus parodoje.

Petravičius yra dalyvavęs parodose Olandijoje, Prancūzijoje, Italijoje, JAV, Kanadoje, surengęs parodų Jungtinėse Amerikos Valstijose. Apie dailininko gyvenimą ir kūrybą pasakojo menotyrininkė Ingrida Korsakaitė.

Susirinkusiems į dail. Petravičiaus parodos atidarymą dailininkas V. Vildžiūnas parodė filmą apie dailininką, skaidres.

LIETUVOJE

Atkelta iš 8 psl.

briketuoti agregatus. Daugiau kaip pusei darbininkų suteikti komunistinio darbo spartuolių vardai ir produkcijos 96.2% išeina su valstybiniu kokybės ženklu. Ne abejojamai gamykla yra pavyzdinė, nors vieno darbininko žodžiais "darbas joje yra kaip drausmės batalijone". Kadru kaita per metus siekia 9.7%. Kaip gamykla kovoja su pravaikštininkais rodo toks atvejis.

Tekintojas A. Veberas pernai padarė pravaikštas (reiškia vietoj dirbti — pravaikščiojo) birželio 1-ąją ir rugsėjo 9-10 dienomis. Pirmoji jam atsiėjo 32 rublius, už antrąją neteko 56 rb, o taip pat taip vadinamojo tryliktojo atlyginimo už metų darbo rezultatus, viso — 175 rb. Tokiems nukelia ir butų eilę, rečiau skiria atostogas vasarą, poilsinius kelialapius.

Nežiūrint Andropovo kampanijų, gamykloje pravaikštininkų ir pavėlavimų skaičius nemažėja. Pernai dėl nepateisinamų priežasčių įmonė prarado 194 žmogaus darbo dienas, kurias pradykinėjo 134 pravaikštininkai. Per pirmuosius aštuonius šių metų mėnesius jau prarasta 114 darbo dienų, daugiausia dėl girtuokliavimo. Pavyzdžiui, kai į darbą neateina staklininkas, produkcijos prarandama už 118 rb per dieną. Gamyklos direktorius J. Žėkas taip samprotuoja:

— Bet juk daugelis drausmės pažeidėjų — tai suaugę žmonės. Keista, juos svarstome, auklėjame lyg darželinukus, posėdžiams ir susirinkimams sugaišdami dar daugiau brangaus laiko. Tad ar neverta dažniau pasitelkti įstatymus, administracines priemones?

ATŽYMĖTI DU LIETUVIAI

TSRS dailės akademijos 39 sesijoje išrinkti nauji akademijos tikrieji nariai, nariai korespondentai ir garbės nariai. Tarp jų ir du Lietuvos menininkai. Tikruoju TSRS dailės akademijos nariu išrinktas Lenino premijos laureatas, LTSR liaudies dailininkas, skulptorius Gediminas Jokūbonis, nariu korespondentu — LTSR liaudies dailininkas, LTSR dailininkų sąjungos valdybos pirmininkas, skulptorius Konstantinas Bogdanas.

US REP. TOM CORCORAN INTRODUCES BILL TO RENOUNCE 1945 YALTA AGREEMENTS

Washington, D. C., November 18 — U. S. Rep. Tom Corcoran (R-14) introduced legislation calling on Congress and the President to formally renounce the 1945 Yalta executive agreement. This agreement, which was initiated in February, 1945 by President Franklin D. Roosevelt, has resulted "in mass murder and the enslavement of hundreds of millions of people," according to the four-term Congressman from Ottawa, Canada.

"At the request of tens of thousands of people representing the desires of millions here in the United States and around the world," Corcoran today introduced the legislation. The Yalta agreement, coming near the end of World War II in the European theatre, has been associated with a sell-out by the American people in general.

The resolution, which will have the force of law if passed by the Congress and signed by the Presi-

dent, "will (show) the world that we as a nation are courageous enough to admit (our) past mistakes," according to Corcoran, who in June authored legislation bestowing honorary American citizenship on Lech Walesa, the Polish freedom fighter.

"We will be sending a message to people enslaved under Soviet totalitarianism that the United States has not forgotten about them, and that the U. S. continues to stand for the principles of freedom and independence for all. By renouncing Yalta, we will leave no question as to the sincerity of our expressed solidarity with the peoples of Central and Eastern Europe, even while they are temporarily held captive by the Soviet system of government," Corcoran explained in a statement before the House of Representatives at the time of the resolution's introduction.

ELIZABETH GENITIS, YACHTING CHAMPION



Elizabeth Gelenitis

If Elizabeth Gelenitis of Kearny, N. J. is as successful in future endeavors as she has been in the past, the 1988 Olympics will see establishment of a separate women's sailing division.

The U. S. Olympic Committee already has smiled with favor upon the Bayonne-born yachtswoman, naming her top woman sailor for 1981.

As a Tufts University honor student, Betsy Gelenitis captained the university's women's sailing team from 1978 to 1981.

Betsy won the U. S. Singlehanded Sailing Championship sponsored by the U. S. Yacht Racing Union in 1979, 1981 and 1982 and this year placed second.

Named a Yachtswoman of the Year in a Rolex-sponsored competition encompassing the entire United States, Betsy placed third in the World Women's Championship in Sardinia in 1981 and second in the same competition in Acapulco in 1983, finishing 3/10s of a point out of first place in her 14-foot Laser.

Last year she spent four months in New Zealand as an assistant coach in the summer sailing program of the New Zealand Yachting Federation and has taught two years in a summer sailing program in Long Beach, Cal. Her young students garnered three championships.

Miss Gelenitis will arrive at the Women of Achievement luncheon the week after her participation in the Open Laser World Championship in Gulfport, Miss., and will then be on her way to New Zealand to compete in the November World Women's Championship.

The young yachting champion plans a business career in which her sailing activities will remain strictly recreational.

European Parliament for the Decolonization of Soviet Union

The members of the European Parliament, who took part in a debate during the proceedings of the acceptance of the resolution demanding to raise the question of the decolonization of the Baltic States at the Decolonization Commission of the United Nations, have sent a letter to Mr. Genscher, the Foreign Minister of Germany, Acting President of the Council of Foreign Ministers, demanding action regarding the resolution. The leading person in this movement, Otto Von Hapsburg, in a letter to Rev. Joseph Prunskis, Director of Information of the Lithuanian American Council, stated: "Please rest assured that we shall persevere. The tremendous patriotism shown by the Baltic exiles all over the world is a great encouragement for all of us".

PHYSICIAN JOHN CHELEDEN DIES

Dr. John J. Cheleden, 75, a practicing physician for almost a half a century, including 31 years in Daytona Beach, Fla., died on Nov. 9th at Thomas Jefferson University Hospital in Philadelphia.

Dr. Cheleden, who lived at 127 Riverside Drive, Ormond Beach, had been in ill health for about two years, according to Clara Atwood, his longtime nurse.

The longtime proctologist was born in Philadelphia, where he attended South Philadelphia High School for Boys. He received his bachelor of arts degree from Gettysburg (Pa.) College and his doctor of medicine degree in 1932 from Jefferson Medical College in Philadelphia. Dr. Cheleden served an internship at Jefferson and an apprenticeship in proctology at the Graduate School at the University of Pennsylvania. He had his own practice in Philadelphia from 1935 to 1948 except for a four year stint in the Army during which time he served with the Jefferson Hospital in Egypt, Persia and India. He moved to Ocala in 1950 and Daytona Beach two years later.

Dr. Cheleden was a member and past president of the Volusia County Medical Society and a member of the Florida Medical Association, the American Medical Association and the Southern Medical Association.

For six years, Dr. Cheleden served as chairman of the judicial council of the Florida Medical Association, which honored him in

1972 with a certificate of merit for "valuable and lasting contributions to the FMA through his tireless efforts to resolve disputes, mediate conflicts and establish a high plane of ethical conduct." He was appointed to the State Board of Medical Examiners in 1967 and reappointed in 1971.

Dr. Cheleden was a diplomate of the American Board of Proctology, a fellow of the International College of Surgery, a fellow of the American Proctologic Society and a fellow of the American College of Surgeons. Survivors include his wife, Mary Roberts; one brother, Charles Cheleden, President Emeritus of Philadelphia's Liberty Federal Bank; and three sisters — Josephine Cheleden and Lucy Jurgaitis, both of Abington, Pa., and Alice Hershey, Lakewood, Ohio.

POETRY CONTEST

A \$1,000 grand prize will be offered in a special poetry competition sponsored by the World of Poetry newsletter. There are an additional 199 prizes, totaling over \$20,000!

"We want to encourage new poets, even those who have never entered a poetry contest before," says Contest Director Joseph Mellon. "We expect our efforts to produce exciting new discoveries!"

For a free list of rules and prizes write, World of Poetry, 2431 Stockton Blvd., Dept. M, Sacramento, California 95817.

Briefing on Korean Airline Massacre

Washington, D. C. — On September 19, ethnic representatives were briefed on the U. S. response to the Korean airline massacre by members of the National Security Council — Colonel Robert Lilac, Director of the Office of Politico-Military Affairs, and John Lenczowski, Senior Staff Advisor for Soviet and East European Affairs.

During the briefing, a tape containing dialogue between the Soviet pilot and his ground control was played for those present at the briefing. The tape, originally presented by U. S. Ambassador Jeanne Kirkpatrick at a U. N. Security Council session, illustrated the Soviet decision-making process shortly before they shot down the Korean airliner.

Colonel Lilac stated that U. S. response to Soviet actions was similar to the response given by the Allied nations, and felt that more could be gained by the free world if the incident was treated as a multilateral issue.

"The Soviets consider their actions to be a test and a show of strength, not only to the rest of the world, but also to their own people," said Lenczowski. Lenc-

zowski further explained that the Administration has decided to respond to the Soviet "test" with long-range measures instead of immediate retribution.

Some of the long-term measures include: increasing the defense budget, continuing arms negotiations, improving the international broadcast services and promoting educational programs in Soviet studies.

Baltes present at the reception included: Virginija Gureckas, Lithuanian Community; Valdis Karklis, World Federation of Free Latvians; and Anita Bedelis, Director of Public Relations, Joint Baltic American National Committee.

Regarding Undelivered Mail in the Soviet Union

Congressman Benjamin A. Gilman, who has considerable influence in the Post Office and Civil Service Committee's Subcommittee on Investigations and in the House Foreign Affairs Committee, started an action against the breaking of the rules of international post convention by not delivery of mail and packages in the Soviet Union.



One of many art exhibits in Vilnius, Lithuania this summer.

Photo by V. Kapocius

MY FIRST TRIP TO LITHUANIA

BY ANNA K. WARGO

I would like to share my thoughts of my trip to Lithuania. This was my first visit to the land of my forefathers and I pray it will not be the last.

What a thrill it was when we landed at the airport in Vilnius. It is a tiny airport with nothing spectacular to see, except the relatives and friends of those who were waiting at the gate with bouquets of flowers and gifts for their American relatives and friends. What a joyous reunion, and even those of us who had no relatives to greet us were touched deeply.

We were then taken to the hotel where again the friends and relatives waited. Relatives of my friends were there to greet me and though I did not know any of them, until I left Lithuania, I felt great kinship to them all.

What a warm and generous heart is the Lithuanian heart. They have very little, but they wanted to give what they had. I will never forget their warmth and generosity, their deep feeling and their bravery.

These wonderful people wait for the Americans to bring just a little sunshine into their dreary lives. They are afraid to talk to you at first, but then when they know you can be trusted, they open up their hearts to you. They have very little in the material comforts, and food is scarce. One person told me that if it were not for their American relatives, they would not have enough clothing to wear. Most of the women in our group gave away almost everything they brought with them.

We visited the places we were allowed to visit — Gedimino Pilis, the once beautiful Cathedral of Vilnius which is now a museum. We walked to Aušros Vartai and went to mass at St. Theresa's Church. They took us to Trakai and to Kaunas where we went to the Cathedral. It is such a beautiful cathedral but so sad to see the

little old ladies outside begging. The churches were beautiful but badly neglected. They were crowded whenever we went.

The Lithuanian countryside was beautiful but the farm equipment obsolete. The shops had very little but the people had great spirit and that "meilingą lietuvišką širdį". I heard of their hardships not only now but during the war and after the war. One of my new found friends had spent ten years in Siberia, working a man's job and raising a family alone because her husband had been killed there.

With the little that they have, they can still sing their giesmės and dainos. They can worship, some perhaps in silence. Many of them

Vandals Wreck Lithuanian Club

Vandals believed by Kearny, N.J. Police to be juveniles broke into the Lith. Club at 134 Schuyler Ave. and wreaked destruction throughout the bar area, escaping with an estimated \$650 in quarters from machines and a quantity of Salem cigarettes.

Police have alerted banks in the area to be on the lookout for anyone seeking to cash in a large number of coins but, to date, have yet to identify any suspects in the case.

Estimates of the damage have not yet been made but police descriptions make it clear it was considerable.

The burglars entered the popular club through a window on the second floor. They went directly to the bar area where they pried open the coin boxes on a number of cigarette machines, electronic games and a bowling machine, police reported.

They then turned their attention to the bar itself, police reported, smashing most of the liquor bottles behind the bar and throwing cash registers to the floor.

told me that we Americans give them the heart and courage to go on.

They came to the train station with us when we left. The relative of one of our members played an accordion and everyone sang. We cried sad and happy tears and we left the land of our forefathers. I don't think any of us who were on that trip will ever be quite the same again. We were all so happy to come back to the freedom and the wonderful life we have here in America, but part of our hearts will always remain in Lithuania.

(Reprinted from *Vytis* magazine, published by the Knights of Lithuania.)

Police said virtually all the glass in the room was shattered and the handles were snapped off the draught beer taps.

Police estimated the burglary took place between 2 and 7 a.m. on Oct. 31. A bar clock was shattered.

Operators of the club noted that the window where entry was made was not protected by an alarm system, nor was the hallway through which the vandals made their way to the bar.

They told police also that some of the liquor stock may have been taken during the incident but, because of the mass destruction of bottles and glasses, it was difficult to determine how much.

Police said dusting of various fragments of glass, from the window as well as in the bar, failed to turn up any identifiable fingerprints.

Police said footprints in the debris were "small", indicating they were made by a child or small person. It is from this and other evidence that police determined the destruction was the work of juveniles.

Persecuted Lithuanian Church Remembered in Holy Hour

Shenandoah, Pa. — Some thousand people filled Saint George's Church to participate in holy hour for the persecuted church in Lithuania.

The stirring words of the hymn "Lift High the Cross" sung by a 150-voice combined Lithuanian choir began the holy hour which was led by Rev. Thomas J. Welsh, Bishop of Allentown.

Junior and Senior Knights of Lithuania, dressed in colorful native costumes, took part in the entrance procession carrying the Lithuanian Wayside Cross, symbolic of the many shrines and crosses that once dotted the landscape of Lithuania.

At the foot of the altar was a display symbolic of Lithuanian heritage, which included a statue of Saint Casimir, the patron saint of Lithuania, a Lithuanian shrine of the Blessed Mother, amber, a precious stone of Lithuania; a prayer book and a 100-year old doll in native garb.

Rev. Casimir Pugevičius, executive director of Lithuanian Catholic Religious Aid, of Lithuanian American — Catholic Services, gave the homily. A reading was given by Joseph Yezulinas, Shenandoah, president of the Knights of Lithuania, Council 144. The Gospel was read by Rev. Gerald Gobitas, president of the Lithuanian Priests league and prayers of the faithful were led by Sister Angela, SJC, Frackville. Bernice Mikatavage, Minersville, was commentator for the service.

The Holy Hour, recorded last night, will be broadcast over the Voice of America to give hope and encouragement to the oppressed people behind the Iron Curtain.

Rita Shevokas, New Philadelphia, was the director before the choir, which was composed of members from ten surrounding Lithuanian parishes. Frank Abrushites, Shenandoah, was organist.

A reception at Annunciation BVM Hall following the service.

PAUL P. DARGIS HONORED AT A BANQUET IN CHICAGO

On Saturday night, October 22, the Lithuanian American Council feted Paul P. Dargis at a gala banquet held at the Lithuanian National Hall in Chicago. Tribute was paid to Mr. Dargis for forty years of service and staunch support to the Lithuanian American Council.

Grožvydas Lazauskas was the toastmaster. Several hundred friends, civic and cultural leaders were in attendance. Mrs. Gertrude Dargis was also honored for her 50 years of service in co-sponsoring and directing of the Pittsburgh, Pa. Lithuanian Radio Program with her husband Paul. Lithuanian Alliance of America Treasurer Euphrosine Mikužis greeted the Dargis' on behalf of the Alliance.



Mirga Bankaitytė — kanklininkė gyvenanti Cleveland, Ohio; pradėjo kankliuoti būdama 7 metų Onos Mikulskienės kanklių studijoje. Studiją baigusi, buvo Čiurlionio ansamblyje kanklininkų orkestre. Koncertavo su pasirodėdavo soliste. Koncertavo Clevelande, Detroite, New Yorke, Baltimorėje, Philadelphijoje, Chicagoje, Los Angeles, Toronto, Montrealyje, Washingtone, Bostone, Europoje, Bahamosose ir Venezueloje. Vasario mėnesį Grandinėlės tautinių šokių grupė vyksta į Romą. Kankliuoja jau penkiolika metų.

Clevelando universitete studijuoja lingvistiką. Yra baigusi šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą ir dviejų metų pedagogikos institutą.

Dr. Elena Armanienė, VLIKo Valdybos teisinė patarėja ir išdininkė, atstovavo VLIKą rugsėjo 11 d. Washingtono "Constitution Hall" įvykusiame sovietų numušto Korėjos lėktuvo aukų pagerbime. Aukų tarpe buvo ir lietuviams gerai pažįstamas kongresmanas L. P. McDonald, pasakęs kalbą Baltimorės lietuvių suruoštame Vasario 16 d. minėjime. Pagerbimo metu, kalbėtojai paminėjo pavergtas Baltijos valstybes. Priimdama Dr. Armanienės užuojautą, žuvusiojo kongresmano našlė, Kathryn McDonald pareiškė: "Lietuviai yra narsūs žmonės".

"Aplink pasaulį" madų paroda įvyko spalio 16 d. Toronto Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje. Ją surengė Toronto "Gintaro" ansamblio tėvų komitetas. Dalyvavo 500 žiūrovų, daug jaunimo. Programą atliko gintariečiai modelistai ir modelistės: 4 vyrai, 12 suaugusių mergaičių ir 6 mergaitės apie 12 m. amžiaus. Jie scenoje ir ant specialiai įrengtos pakylės pademonstravo aštuonių kraštų moterų, vyrų ir vaikų aprangas.

Modeliavimo meno mokė buvusi modeliotoja Daiva Dalindaitė. Programą pranešinėjo Dana Gudeytė-Goudy, kuriai talkino koordinatorės Žibutė Šilinkaitė ir Vida Šiaučiulienė.

PASIŽYMĖJUSIOS LIETUVAITĖS KANADOJE

Zita Prakapaitė, Torontiško "Gintaro" šokėja, pranešėja ir moksleivių kuopos pirmininkė, baigusi specialinės mokyklos "School of Experimental Education" XIII skyrių su aukso medaliu. Šiais metais įstojo į Londono, Ont., Kanadoje, universiteto paruošiamąjį medicinos skyrių. Mokykloje ji buvo geriausia klasės mokinė, gaudavo premijas.

Silvija-Renata Mačikūnaite-Lay, baigusi Toronto Maironio mokyklą ir lituanistinius kursus skautė, baigė Ryerson politechnikos institutą geriais pažymiais, gavusi bakalaurės laipsnį slaugymo srityje, išlaikė Ontario egzaminus ir turi teisę dirbti bet kur Ontario ligoninėje. Jos vyras dr. Thomas Lay yra vidurių ligų specialistas, sekančiais metais dirbs Toronte. Jos tėvai gyvena Burlington, Ont.

Jenny M. Čivinskaitė, Toronto "Vyčio" sporto klubo krepšinio žaidėja ir lengvaatletė, baigusi pedagogiką Toronto universiteto Ontario Institute for Studies in Education (OISE) magistrės laipsniu. 1984 m. pradės dirbti Jungtinių Tautų tarnyboje (Development Program). 1975 m. baigusi maitinimo specialistės studijas bakalaurės laipsniu (B. Sc.), dirbo rytų ir vakarų Kanadoje, Gambijoje ir Vakarų Afrikoje.

Karyn-Regina Dirsytė iš Otterville, Ont., baigusi Huron Park gimnaziją, Fanshawe kolegiją ir Waterloo universitetą. Tapo medicininės laboratorijos technologe ir dirba generalinėje Stratford, Ont. ligoninėje.

...

Julijos Zdanienės meniškųjų siuvinų menu, kas matė ją 29 paroda Jaunimo centro mažojoje salėje, Chicagoje, žavėjosi.

Siuviniai ir jų temos bei kompozicijos sukurtos, ne nusižiūrint į kokius modelius ar išrašytus pavyzdžius, o grynai pačios autorės originalaus ir kūrybingo užmojo kūryba. Zdanienė mėgsta lietuviškųjų kryžių temą. Bet kryžių modelių ji nekopijuoja, o kuria pati, jų formose ir visuose subtilumuose pasilikdama ir liaudiška, ir moderni. Vienuose siuvinuose labiau realūs objektai, kituose priartėjama prie abstrakto, bet akį žavi balansuoti spalviniai niuansai.

Sol. Daiva Mongirdaitė, iš Bostono, akompanuojant muzikai Alvydai Vasaičiui, atliko meninę programą lapkričio 5 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, įvykusiame Lietuvių fondo rudens koncerte.

Dr. Žibutė Zaparackaitė, Children's Memorial ligoninės vaikų akių ligų ir chirurgijos skyriaus vedėja, buvo pakviesta CBS televizijos lapkričio 8 d., 6 val. ryto, per 2 kanalo "Day Break" programą pasikalbėti apie akių ligas ir jų priežinimą.



Ona Juozėnienė, Vienybės kaimynė Brooklyne, per savo 65 metų sukakties minėjimą su savo marčia Joan [kaireje] ir dukra Terese. Prieš porą savaitių Ona tapo močiute, marčiai pagimdžius dukrele.



Bronė Spūdienė su dalimi jos gimtadienio puotoje dalyvavusių newyorkiečių pas Marytę Vasilką, kuri jai tą puotą surengė. Iš k. į d.: J. Mitchel, Al Marcel, solenizantė Nellie Albrecht, Alice Zupko, II eil.: Ch. Martin, M. Vasilka, L. ir A. Šateikos, Gražulienė ir kt. S. Narkėliūnaitės nuotr.

"Lietuviais norime ir būt"

Pagal Mažosios Lietuvos himno, parašyto Jurgio Sauerveino, eilutę pavadintas vadovėlis. Jį per šešerius metus parengė Clevelande gyvenanti ir lituanistinį darbą dirbanti jauna mokslininkė dr. Danuolė Tamulionytė.

Vadovėlį iliustravo Nijolė Palubinskienė, o išleido JAV LB Švietimo taryba, kuriai materialiai padėjo Lietuvių Fondas, Petras Tamulionis ir pati autorė Danguolė Tamulionytė. Tai vadovėlis vaikams, paaugliams, o gal ir net suaugusiems, nekalbantiems lietuviškai, bet norintiems pramokti savo tėvų kalbos ir pažinti savo tėvų kraštą.

Autorė gerai apgalvojo ir moksliškai parengė turinį ir formą, kurie domina kiekvieną mokinį ir lengvina mokytojo darbą.

Anksčiau to vadovėlio autorę pagerbė Clevelando lietuviai gydytojai, o po to visoje eilėje lietuviškų kolonijų buvo surengtas knygos pristatymas.

Ypatingai išpūdingai tos knygos pristatymas praėjo Chicagoje, kur rengėjais buvo Mokytojų sąjunga ir JAV LB Švietimo taryba. Popietei vadovavo Pedagoginio Instituto lektorė Stasė Petersonienė.

Kalbėjo Mokytojų sąjungos pirm. B. Gelažius, Nida Misiulytė, Švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas ir pati autorė. Pabaigai mokinės Asta



Dr. Danguolė Tamulionytė

Kižytė ir Zita Dubauskaitė padėklamavo, o R. Kasiulis birbyne pagrojo.

Lituanistikos mokytojai palankiai įvertina šį vadovėlį ir giria Lietuvių Bendruomenę, kad jį išleido, nes jis esąs mokykloms labai reikalingas.

...

Elena Bradūnaitė, dirbanti American Folklife centre, Washington, D. C., dalyvavo Amerikos antropologų suvažiavime, lapkričio 16-20 dienomis Hyatt Regency paežerės viešbutyje Chicagoje. E. Bradūnaitė lapkričio 19 d. buvo viena iš šešių pranešėjų simpoziume, svarstant temą "Antropologija už kolegijos ribų", o lapkričio 20 d. skaitė paskaitą "Tautiško išlaikymas etninėse mokyklose".

Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.

Mąstymas ir tikėjimas — dziunglės

KAZIMIERAS BALTRUKONIS

Žmogus žodžiu ir raštu paskleidžia nemaža idėjų, minčių, sumanymų. Jų vienos dingsta su dienos saulėleidžiu, kitos esti gyvos, gyvos ir plintančios. Išradėjų ir mokslininkų mąstymo dėka sirpsta civilizacija. Poetų, rašytojų ir filosofų pastangos praplečia protavimo ir fantazijos galias. Kitų mokslo disciplinų atstovai padeda žmogui kurti jo dvasinės ir fizinės buities rūmus. Menininkai kutena jo padus kopti į gėrio ir grožio aukštumas. Dvasininkai ir teologai įvairiai aiškina klausimus, susijusius su Dievo samprata. Žodžiu, kas tik gali kedena buities problemas iš visų pusių. Visi mąstantieji ir tikintieji daugiau ar mažiau įsitikinę, kad viskas, kas gimsta jų galvoje, jau yra tiesa. Ir net objektyvinė, neginčijama!

Žmonių buities istorija parodo, kad toji buitis visais laikais buvo ir tebėra varginga, skausminga, tragiška ir kruvina. Kodėl? Todėl, kad žmogiškoji egzistencija yra rezultatas to, ką žmonės mąsto, ką ir kaip tiki. Mąstymas ir tikėjimas yra kaip Amazonės dziunglės su įvairiais augalais, žvėrimis, paukščiais, gyvatynais ir vandenimis. Tose mąstymo ir tikėjimo dziunglėse žmonės klaidžioja ir kitus klaidina. Vienas iš tokių gausių klaidintojų yra kanauninkas Vaclovas Zakarauskas (Naujienose A. Svilonis). Naujienose 8.24.83 jis vėl polemizuoja su manimi ir teisinasi, kad jo akys neraibsta ir galva nesvaigsta. Rašinyje kvepia pamokslinė retorika. Naujienose man neleidžiama jam atsakyti, nes jis jų žvaigždė, augsaburnis. Čia paliesiu esminius dalykus, apie kuriuos sukasi mūsų skirtingas mąstymas.

ATEIZMO PLITIMAS

Kanauninkas išsigando mano teigimo, kad bedievybė — krikščionybės duktė. Nenustebau, nes teisybė bado akis. Krikščionybė yra daugelio vaikų motina. Vienais galima gėrėtis, kitų reikia bijoti. Kuriais gėrėtis — žmonijos egzistencijos žiedai. Kurių bijome — kenkėjai, klaidintojai, žudikai, buities progreso stabdytojai. Ar ateistai blogis? Ar jie žvėrys žmogiškose dziunglėse? Ne! Jie tokie patys, kaip ir visi normalūs žmonės. Kartais net su didesniu dvasios ir proto mentalitetu, negu jų buvusieji "ganytojai". Dar daugiau: jie, būdami kritikai sustingusių dogmų, ritualų, papročių ir suterliotos krikščionių praktikos, nesiderinančios su Evangelijos šviesa, gali paskatinti sustabarėjusius krikščionybės dignitorius išlipti iš suklerusių krikščionybės ratų ir išėsti į modernaus gyvenimo ratus. Jeigu ateizmas plinta, tai ne dėl ko kito, tik dėl krikščionybės nuodėmių ir nusikaltimų prieš progresuojantį pasaulį. Katalikybė bene bus viena kalčiausių, nes ji labai sustingusi ir atsilikusi nuo gyvenimo ritmo. Daug dvasiškių yra ateizmo gimdytojų, jeigu akcija dvelkia ne Evangelijos šviesa, o neapykanta skirtingai mąstančiam ir skirtingai veikiančiam.

Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.

DIEVYBĖS PROBLEMA

Kas gimsta, tas ir miršta. Tas liečia ir daiktus, ir reiškinius. Mintis ir idėjas. Socialines sistemas ir religijas. Laiko ratuose viskas kinta. Tik katalikybė išskirtina. Ji gimė, bet nenori mirti. Miręs katalikas prisikels ir pateks į dangų. Nuodėmingas kentės amžinai pragare. Katalikybės religinė filosofija su amžinu gyvenimu, dangum, pragaru ir kentėjimais jame yra pati tamsiausia filosofija, pati trapiusia jos teologija. Su teokratinė valdymo sistema, su direktyvomis iš viršaus, su visagalinčiu popiežium, su monotoniškom maldom, su begalinėm aistrom valdyti ir dominuoti pasaulyje, su dideliais apetitais į materialinį turta katalikybė atsiduria prieš dilemą: gimimą iš naujo arba mirtį.

Naujų laikų žmogus ne avis! Jam nei ganytojų, nei išganytojų nereikia. Jis stengiasi pats suprasti didžiuosius klausimus. Jam Dievas ne sužmogintas dievas ir nesudievinatas žmogus. Jam Dievas yra mistinė sąvoka. Protingas ir mąstantis žmogus Dievo neišspraus į jokių rėmus, į jokias dogmas, į jokias religijas. Jis nesistengs ritualais bei sakramentais pagrįsti kelionę į nesamą dangų. Jis negalvos, kad koks nors dvasininkas už pinigus jam galės būti advokatas ir užtarėjas prieš Dievą. Praktiškam religijom su jų pinigine duoklėm bei rinkliavom naujas žmogus netiki, nes jos tapo biznio institucijom. Kosminė galybė, kurią galima pavadinti Dievu, nereikalinga teatrališku ir cirkišku religijū. Kosminė jėga buvo prieš Jėzų, buvo visą laiką ir bus. Jai atiduoti pareigą turime kiekvienas individualiai ir pagal savo supratimą. Religijos, įgijusios politinę galią, tampa visokio blogio pradininkėm. Istorija ir šie laikai apie tai aiškiai byloja. Dievo vardu jos šoka kadrilių su velniu. Velniu simbolišku.

KAS YRA KRIKŠČIONYBĖ?

Kanauninkas teigia, kad krikščionys dar nėra krikščionybė. Stalinas su Hitleriu buvę krikščionys. Taip! Prelatas Olšauskis, pasmaugęs savo meilužę Birštone, irgi buvo krikščionis. Ir neprastas, bet patikimas ir nemažas dvasiškis. O kiek smaugikų kitokios rūšies buvo krikščionių! Istorijos lapai mirga nuo jų. Buvo ir popiežių, susitepusių krauju. Dorų ir ramių lietuvių tautą nusiaubė krikščionys prieš kelis šimtus metų. Žudė žmones ir prievarta krikštijo. Primetė katalikybę, susitepusią krauju. Ir iki šių dienų vargšė tauta neišsikapanoja iš katalikiškos hegemonijos ir Romos nelaisvės. Krikščionybė buvo pirmaisiais amžiais po Jėzaus. Po to ilgainiui ji išsigimė. Gražūs žodžiai, idėjos, Jėzaus mokymai virto tik kamšalu propagandai. Dabar labai mažai yra krikščionių ir nėra krikščionybės. Yra tik "krikščionybė". Sešėlis to, kas buvo. Su maskaradais, ceremonijom, su pompastiškom apeigom ir raiđiškom interpretacijom vadinamų šventų knygų. Su mokytais teologais, besiginčijančiais tarp savęs. Su įsitikinimais, kad katalikybė teisingiausia religija ir jos dievas — tikriausias dievas. Kunigas tėvas



Kun. Petras Urbaitis, Lietuvos misijos darbuotojas Sao Paulo, Brazilijoje, pusę metų praleidęs Amerikoje ir Europoje ir dabar sugrįžtas atgalios, Castelgandolfe audiencijoje pas popiežių Joną Paulių II. Jam popiežius rodo pirštą, kurį jam persovė teroristas, pasikėsinęs prieš jo gyvybę.

Kun. Petras Urbaitis pakeliui į Braziliją atsisveikina ir dėkoja

Beveik pusę metų Amerikoje ir Europoje praleido kun. Petras Urbaitis. Dabar jis yra pakeliui į Braziliją, kur dirba lietuvių sielovados darbu. Jis lankėsi New Yorke, Chicagoje dalyvavo didžiuosiuose Lietuvių dienų renginiuose, paskui buvo nuvykęs į Europą, lankėsi Romoje, buvo audiencijoje pas popiežių jo rezidencijoje Castelgandolfe, aplankė Lenkijos lietuvius, dalyvavo Vengrijoje vykusiame esperantininkų suvažiavime.

Atvykdamas iš Brazilijos, jis atsivežė įvairių saleziečių leidinių ir juos išplatino. Kalbėdamas apie būsimą pasaulinį esperantininkų kongresą ateinančią vasarą Vancouveri, Kanadoje, kun. Urbaitis, kuris pats yra entuziastingas esperantininkas, prašė paraginti newyorkiečius susitikti su žymiu esperantininku Jonu Kailenta, gyvenančiu Staten Island, N. Y. Jis pasakojo, kad Kailenta dėsto esperanto, priklauso muzikų grupei ir prisirašęs Vilniaus Aušros Vartų Marijos parapijai Manhattane. Kailentai esperanto reikalais galima skambinti tel. 212-448-1740.

Savo viešnagė Amerikoje kun. Urbaitis buvo labai patenkintas. Prieš sugrįždamas į Braziliją, jis per spaudą norėjo atsisveikinti su mieliais Amerikos lietuviams ir padėkoti visoms parapijoms, organizacijoms, spaudai ir pavieniems asmenims, talkinusiems jam platinti saleziečių spaudą ar kitaip jam padėjusiems.

Chiniquy, autorius knygos "Priest the Woman and the Confessional", teigė, kad "The confessional is the modern sodom". Leidėjas pažymėjo, kad "The Roman Church is just as great an enemy of the home, the church, and the state and of the liberties of mankind, as it ever was". Įdomu, kad autorius buvo didelis ir sėkmingas blaivybės ir švietimo apaštalas. Spauda rašo, kad 11,000 kunigų ir 35,000 vienuolių atsisakė įžadų. Kodėl? Eretikai? Ne! Jie matė religiją, kokia ji yra. Taip yra Amerikoje. Krikščionybė, ypačiai katalikybė yra tikrai cirkas. Įdomus, nes žavi tikinčiuosius dangumi, pomirtiniu amžinu gyvenimu. Tik melskis, duok pinigų bažnyčiai, pasisakyk nuodėmės dvasiškiui, klausyk jo parėdymų ir mokymų ir būsi laimingas. Čia ir "tenai".

Pabaiga sekančiam numeryje

ARGENTINOS LAIKO 35-SIS GIMTADIENIS

Buenos Aires mieste, Argentinoje, leidžiamas dvisavaitinis laikraštis **Laikas** rugsėjo mėnesį atšventė 35-ąsias metines. Jubiliejinio numerio vedamajame, laikraščio redakcija ir administracija žada "nenustoti ūpo nei jėgų toliau dirbti", nepaisant ekonominės krizės ir skaitytojų skaičiaus mažėjimo. Dėdamas pastangos, kad **Laikas** galėtų lankyti visas Argentinos lietuviškas šeimas. **Laikas** bendradarbiauja su laisvojo pasaulio organizacijomis ir laisvinimo sąjūdžiais, "padėdamas vieningai ir bendrame fronte siekti Lietuvai laisvės". **Laiką** dabar redaguoja kun. Aug. Steigvilas. Adresas: Mendoza 2280-1870 — Avellaneda, Buenos Aires, Argentina.

Antanas Šulaitis iškeliavo amžinybėn

Lapkričio 14 d. ankstyvą rytą Loretto ligoninėje mirė ilgametis Cicero gyventojas Antanas Šulaitis, sulaukęs gana brandaus amžiaus. Savaitę prieš mirtį jis atšventė savo 89-ąjį gimtadienį.

Gimęs Kybartuose 1894 metais, jis ten išgyveno iki 1944 metų. Tada karo metu pateko į Vokietiją ir iš čia 1949 metais atvyko Amerikon. Kartu su žmona Ona užaugino gana gausią šeimą — 5 sūnus, iš kurių vienas — Vytautas mirė pokario metais Vokietijoje, palikdamas sūnų Donatą (dabar jis su savo šeima gyvena Bostono apylinkėse). Vienas iš sūnų Bronius liko Lietuvoje, o trys — Alfonsas, Juozas ir Edvardas atkeliavo į Ameriką ir čia visą laiką gyvena Chicagos apylinkėse. Jie visi yra sudarę šeimas ir reiškiasi lietuviškoje veikloje.

Pats velionis, dirbdamas nelengvą fizinį darbą, neturėjo daug laiko reikštis visuomeninėje veikloje, nors pasitraukęs į pensiją kelis metus yra buvęs LB Cicero apylinkės valdyboje.

Amerikoje pasiliko velionies pusbroliai Aleksandras (New Yorke), teisininkas Pranas Chicagoje ir Vladas — Los Angeles. Lietuvoje tebegyvena jo sesuo Rozalija.

Velionis buvo pašarvotas Petkaus koplyčioje Ciceroje. Lapkričio 17 d. ryte jo palaikai buvo nuvežti į

šv. Antano parap. bažnyčia. Čia vyko šv. Mišios po kurių nemaža virtinė mašinų palydėjo mirusį į amžino poilsio vietą šv. Kazimiero kapinėse.

Po to gausus tautiečių būrys susirinko laidotuvių pietums į Royal Palace restoraną, Chicago Ridge, Il.

...

Mykolas Simokaitis, po sunkios ir ilgos ligos mirė spalio 19 d. Chicagoje. Buvo Varpininkų Filisterių draugijos, Lietuvos Valst. Liaudininkų s-gos, Sandaros, SLA 21 Kp., Lithuanian Chamber of Commerce, Marquette Parko Liet. Namų Savininkų draugijos, BALFo, Alvudo organizacijų aktyvus narys.

Liko žmona Regina, brolis Kazys Kanadoje, duktė Audronė ir kiti artimieji.

Laidotuvės įvyko spalio 29 d. Tėvų Jėzuitų koplyčioje Mišias atnašavo kun. J. Prunskis. Velionies palaikai — urnoje. Po bažnytinių apeigų nulydėtas į Liet. Tautines kapines.

Sandariečių vardu atsisveikino Varpo redaktorius A. Kušys, J. Dainauskas — kaip mokslo draugas.

Laidotuvėms vadovavęs inž. G. Lazauskas, dalyvius pakvietė pietums į restoraną, netoli Lietuvių Tautinių kapinių.



Antanas Šulaitis, viduryje, iškeliavęs amžinybėn lapkričio 14 d. Chicagoje, su savo sūnumi Edvardu ir anūku Edvardu, jaun.

ANGLIJOJ MIRĖ JUSTINAS MIŠKINIS

Spalio 3 d. plaučių vėžio pakirstas mirė Justinas Miškinis, sulaukęs 68 m. amžiaus. Rastas namuose miręs, kai kaimynai anglai pastebėjo, kad prie durų lauke nepaimtas pienas.

Justinas gimė 1915 m. sausio 13 d. Švenčionėliuose, Vilniaus krašte, kur ir mokėsi. Tarnavo artilerijoje. Karo galo sulaukė būdamas

prie ginklo. Iš Vakarų Vokietijos į Angliją nuvyko 1947 m., dirbo 7emės ūkyje Cornwale. Vėliau nuvyko į Eccles, Manchester ir visą laiką dirbo inžinerijos fabrike lig išėjo į pensiją. Priklausė ramovėnams ir lietuvių klubui. Buvo draugiškas ir visuomet geros nuotaikos. Lietuvoje liko du broliai. Velionis buvo viengungis.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. WINTER GARDEN SVETAINĖS, 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.



Taip šiomet atrodė Čiurlionio kapas ir paminklas Vilniaus Rasų kapinėse Vėlinių išvakarėse. V. Kapočiaus nuotr.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS



Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418



Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

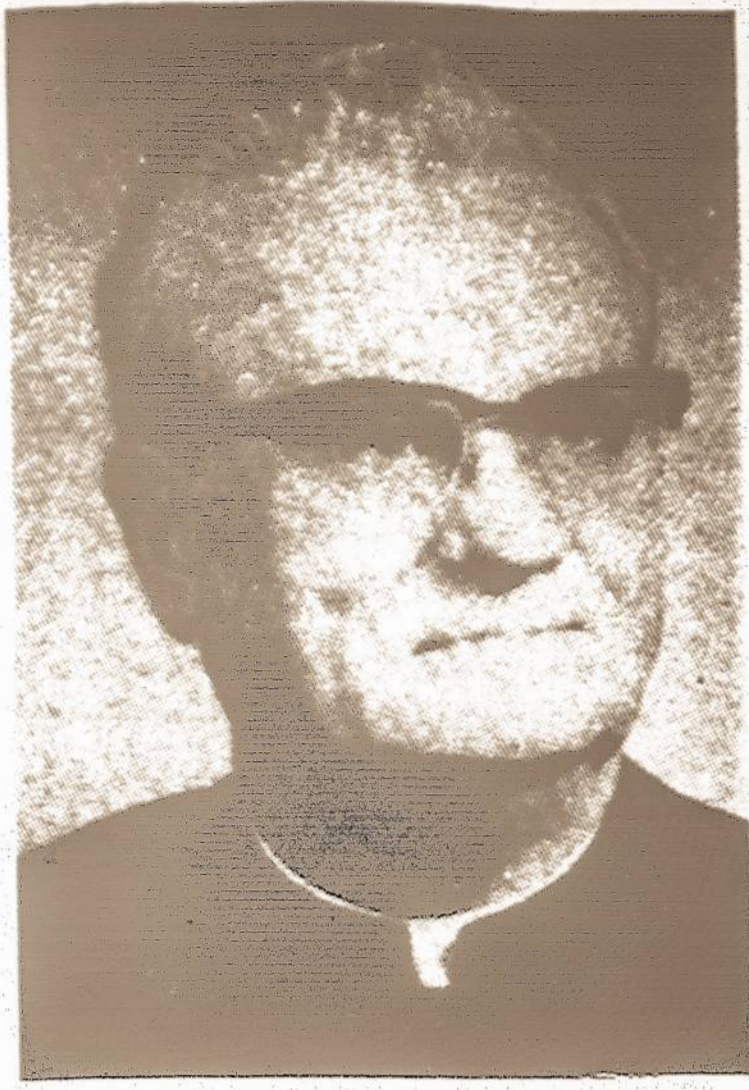
REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

Mirė kun. Antanas Petrauskas



Ilgametis šv. Jurgio ir Angelų Karalienės parapijos Brooklyne klebonas kun. Antanas Petrauskas mirė lapkričio 18 d. ligoninėje. Iš Apreiškimo parapijos bažnyčios palaidotas šv. Jono kapinėse. Prieš tai pamaldas laikė Brooklyno vyskupas Francis Mugavero, o pamokslą pasakė kun. Vytautas Pik-

turna, specialiai atvykęs iš Riviera Beach, Fla.

Velionis buvo gimęs 1909 m. lapkričio 2 d. Brooklyne. Kunigu išventintas 1934 m. Primicijas turėjo Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje, kurioje buvo sutuokti jo tėvai ir kurioje jis pats buvo pakrikštytas ir paskui nuo 1967 m. buvo jos klebonu ligi pasitraukimo į pensiją.

Šioje bažnyčioje jis atšventė savo kunigystės 40 metų sukaktį 1974 m., o 1978 m. parapija paminėjo savo gyvavimo 90 metų sukaktį. Velionio rūpesčiu buvo atliktas pagrindinis bažnyčios remontas.

Prieš tapdamas Angelų Karalienės par. klebonu, kun. Petrauskas 14 metų vikaravo šv. Jurgio ir Apreiškimo parapijose, o nuo 1948 m. buvo šv. Jurgio parapijos administratorium.

Velionis mirė širdies smūgio ištiktas savo namelyje Shirley, L. I. Ten jis apsigyveno ir pradėjo gydytis, kai 1980 m. paaikėjus, kad jis serga vėžiu, jis pasitraukė į pensiją.

PHILADELPHIJOJ MIRĖ JUSTINAS GEČIAUSKAS

Philadelphijos lietuviai spalio 2 d. neteko Justino Gečiausko, teisininko, nepriklausomosios Lietuvos laikais buvusio Vilniaus centrinio pašto viršininko. Velionis paliko žmoną Jadvygą ir sūnų, veiklų visuomenininką ir buvusį JAV LB Krašto valdybos pirmininką, inž. Algimantą su šeima.

Velionis buvo gimęs 1895 vasario 9 d. Piliakalnių kaime, Ukmergės apskrityje. Mokėsi Lietuvoje ir Rusijoje. Sugrįžęs į Lietuvą, dirbo

Paštų valdyboje, 1933 m. baigė Kauno universitete teisę. Pradėjęs Kauno centrinio pašto viršininko padėjėju, vėliau, Vilnių atgavus ir vokiečių laikais buvo Vilniaus centrinio pašto viršininku.

II Pas. karo pasitraukęs į Vokietiją, gyveno Hanau DP stovykloje, kur drauge su kitais paštininkais suorganizavo stovyklos paštą. Atvykęs į Ameriką, su šeima įsikūrė Philadelphijoje. Lietuvoje buvo apdovanotas Gedimino ordinu.

MIRĖ ARSUS KLAIPĖDIETIS — F. W. SIEBERT

Iš Klaipėdos krašto kilusių vokiečių bei jų pakalikų organas "Memeler Dampfboot", leidžiamas Oldenburge, Vakarų Vokietijoje, skelbia, kad miręs šio mėnesinio leidinio leidėjas ir redaktorius F. W. Siebert, sulaukęs 83 metų amžiaus.

Dar 1849 m. Klaipėdoje įsteigtasis laikraštis nuo to laiko, kai Klaipėdos kraštas atiteko Lietuvai, pasidarė aršus vokiškųjų interesų gynėjas, o Vokietijoje išgalėjus Hitleriui tarnavo nacionalsocialistų politikai.

Po antrojo pasaulinio karo "Memeler Dampfboot" atgaivintas Vakarų Vokietijoje ir pradžioje ėjo kas dvi savaites, o paskum kas mėnesį. Leidinys visą laiką pasiliko ištikimas savo pagrindiniam nusi-

statymui — neapykantos skleidimui prieš Lietuvą ir lietuvių tautą.

Ta pati W. Sieberto leidykla leido Klaipėdoje taip pat dienraštį lietuvių kalba "Lietuvišką Ceitungą". Laikraščio leidimas sustabdytas 1939 m., Klaipėdos kraštą užėmus Hitleriui. Pokarinis "Memeler Dampfboot" dar ir šiandien neriasi iš kailio, kartodamas dainelę, kad Klaipėdos kraštas (ir iš viso Rytų Prūsija) visais laikais buvęs vokiškas. Bet nuostabu, kodėl tam "grynai vokiškam kraštui" prirėkė leisti "Lietuwiszką Ceitungą" . . .

E.L.

Skaitytojau! Baigiasi metai, ar apmokėjote prenumeratą už 1983 metus?

SILVER BELL BAKING CO.



A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368



14 DAY SPECIAL TOUR WITH 11 DAYS IN LITHUANIA

Celebrate New Year's Eve with your relatives and friends!

December 27, 1983 — January 9, 1984 . . . \$1,499.00

Itinerary: Moscow, 1 day; Lithuania, 11 days; Frankfurt, 1 day

Tour flights from Boston and New York via Lufthansa German Airlines

Baltic Tours
293 Auburn St.
Newton, Mass. 02166
616-965-8080/969-1190

We prepare invitation documents for relatives to visit the USA from Lithuania.

Darius-Girenas 50th Anniversary Commemorative Calendar available. \$5.00.

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.

Telefonas DEWey 4-5136

VIENYBĖ

New Yorko Filatelistų draugija dalyvavo metinėje pašto-ženklų mugėje, kuri lapkričio 17-20 dienomis vyko Madison Square Garden patalpose. Lietuviai buvo surengę ir paskaitą tema "Lietuvos išlaisvinimo užspaudai ant Sovietijos ženklų". Ji buvo skaitoma angliškai. Buvo daug besidominčių. Mugėje dalyvavo daug prekybininkų iš Amerikos ir iš užsienio. Lietuviu stendą iš tolo rodė dail. E. Krausausko nupieštas vytiš su iškaba "Lithuanian Philatelic Society of New York".

Kultūros židinio 10-mečio balius įvyksta Židinio didžiojoje salėje gruodžio 3 d., šeštadienį. Programą atliks Toronto "Volungės" choro vyrų grupė. Šokiams gros "Edelweiss" orkestras. Pradžią 6:30 val. — kokteiliai, o pati programa — 7 val. Židinio oficialus atidarymas ir dedikacija įvyko 1974 m. vasario 10 d., bet tikrovėje Židinyms jau pradėjo veikti 1973 m. gruodžio pradžioje, todėl dabar sueina lygiai dešimt metų nuo to newyorkiečiams svarbaus įvykio. Židinio valdyba kviečia visus atsilankyti į tą dešimtmečio balių.

Dail. Elena Kepalaitė lapkričio 7-18 dienomis dalyvavo su savo tapybos kūriniams American Society of contemporary Arts ir joje laimėjo premiją. Lapkričio 3-15 dienomis vieną savo piešinių buvo išstačiusi Metropolitan Painters and Sculptors parodoje, vykusioje Avery Fischer salėje, Lincoln Centre.

Vytas Bakšys, šiuo metu muziką studijuojantis New Yorko valstybiniame universitete Stony Brook, N. Y., lapkričio 22 d. Stony Brook Fine Arts centro rečitalių salėje surengė piano koncertą.

Pabaltiečių komitetas, veikias tarp Jungtinių Tautų narių, ieško tarnautojo, kuris 1983 m. rudenį galėtų talkinti siekiant pasiūlyti Pabaltijo tautų laisvės rezoliuciją Jungtinių Tautų forume. Kandidatai gali kreiptis į Baltic Appeal to the United Nations, 2789 Schurz Ave., Bronx, New York 10465.

Isidėmėtina diena —
1986 m. vasario 10 —
Vienybės šimtmetinė sukaktis.



Vaizdas iš vakarienės parapijos salėje. Lietuvos vyčių pirmininkė Loreta Stukienė praneša, kad vysk. V. Brizgys skelbiamas visos Amerikos vyčių garbės nariu.

Vienybė, Tėvynė, Darbininkas, latvių Laiks ir kiti etninių grupių laikraščiai buvo išstatyti tarp daugelio kitų laikraščių Centrinėje New Yorko bibliotekoje. Paroda buvo pavadinta "Minority Press Exhibition". Buvo nemažai ir knygų.

Kristina Brazlauskienė, newyorkietės Elenos Bublaitienės motina, spalio 10 d. mirė Panevėžyje. Buvo apie 90 metų amžiaus. Kita velionės duktė — Ona gyvena Providence, R. I., o sūnus Jonas — London, Ont., Kanadoje. Viena dukra — Viktorija — buvo likusi Lietuvoje ir motiną globojo ligi mirties.

Prof. Juozo Brazaičio raštų keturtomis pristatymas rengiamas Kultūros židinio mažojoje salėje gruodžio 18 d., sekmadienį. Paskaitą skaitys dr. J. Girnius iš Bostono.

Stefa Šablevičienė su sūnumis Arūnu ir Narūnu šiuo metu dirba kaip Kultūros židinio Brooklyne prižiūrėtojai. New Yorko Moterų būrelis jų gyvenimo pradžia Amerikoje surengė pobūvį ir įteikė dovanų. Šablevičienė yra neseniai atvykusi iš Lietuvos.

New Yorko Aušros Vartų parapijos šventė

Daugelį metų merdėjusi Vilniaus Aušros Vartų Marijos parapija New Yorke, pagaliau, pradeda pulsuoti lietuviškais papročiais, kurie yra atstatomi naujo klebono kun. Vytauto Palubinsko. Tai bažnyčios titulo šventė arba, kaip Lietuvoje buvo įprasta vadinti, atlaidai. Aušros Vartų Marijos šventė švenčiama lapkričio mėnesio pabaigoje. Šiais metais ji sutapo su Kristaus Karaliaus dienos švente — lapkričio 20 dieną.

Iškilingas mišias aukojo ir pamokslą pasakė vyskupas Vincentas Brizgys iš Chicagos. Prie altoriaus vyskupui asistavo 8 svečiai kunigai. Giedojo parapijos choras, vadovaujant muz. Liudui Stukui. Solo giedojo Mečys Razgaitis, o Julius Veblaitis pagrojo smuiku.

Pamaldų pabaigoje buvo sugiedota "Te Deum laudamus" tai Dievui padėkos giesmė. Buvo už ką ir dėkoti, nes ant šios bažnyčios buvo uždėta sunki švininė aurių ranka, norint šią lietuvišką šventovę su-



Mišias aukojo vysk. Vincentas Brizgys [viduryje], asistuojamas aštuonų kunigų. Parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas — trečias iš kairės.

naikinti. Tam buvo pritare net ir kai kurie lietuviai kunigai. Tik dviejų lietuvių kunigų pagalba ir susitvėrusiam stipriam lietuvių komitetui sumaniai kovojant, buvo gautas lietuvis kunigas. Po pamaldų parapijos salė tapo užpildyta parapijiečių ir svečių. Vaisės pradėtos vyskupo Brizgio malda.

Pastiprinus, pirmiausiai buvo sveikinamas vyskupas, jo 80 metų amžiaus jubiliejaus proga. Atlaidai pasipildė kaip ir dviguba švente. Bažnyčioje pamaldos, salėje minėjimas. Jį pravedė prof. dr. Jokūbas Stukas, Lietuvos Atsiminimų radijo vedėjas. JAV Lietuvos Vyčių pirmininkė Loreta Stukienė, sveikindama vyskupą, pranešė, kad šia proga jis yra skelbiamas visos Amerikos vyčių garbės dvasios vadu.

Ta proga įteikė dovanas Vyčių Centro valdybos vardu Stukienė ir 12-tos kuopos vardu L. Janonis. Atskirai dovanas dar įteikė: kleb. kun. Palubinskas, kun. J. Tomalo-



Vysk. Vincentas Brizgys dėkoja sveikiniams jo 80 metų sukakties proga.

nis, Marytė Šalinskienė, Remeika. Solenizantą sveikino ir Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis.

Vysk. Brizgys savo kalboje pabrėžė, kad vyčiai yra lietuviškiausia organizacija Amerikoje.

Parapijos šventės proga klebonas kun. Palubinskas paskyrė šv. Kazimiero medalius ir Vilniaus Aušros Vartų Marijos bažnyčios paveikslą tiems asmenims, kurie savo darbu ir aukomis ypatingai prisidėjo prie Aušros Vartų parapijos atgaivinimo bei visokeriopais būdais ją rėmė. Tokių buvo apie 50 asmenų.

Po to vyko loterija, kurios pelnas paskirtas parapijos statybos fondui, lietuviškai pabendrauta, panaudojant muziką ir dainas.

Žmonės džiaugėsi ir dėkojo veikliam klebonui kun. Palubinskui, kuris deda visas pastangas, kad gyvuotų parapija, vienintelė lietuviška visoje New Yorko arkivyskupijoje.

J. N.

Vienybė, 1983 m. lapkričio 30 d.